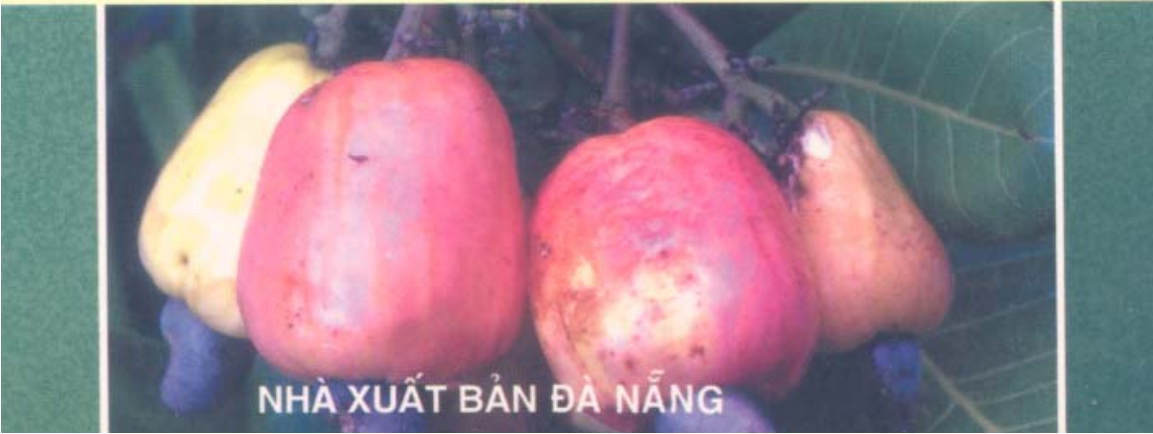

PHAN KIM HỒNG PHÚC

HỎI ĐÁP KỸ THUẬT

TRỒNG **NHÂN DA BÒ** & **TRỒNG ĐIỀU** **ĐẠT NĂNG SUẤT CAO**

NHÀ XUẤT BẢN ĐÀ NẴNG

***HỎI ĐÁP VỀ KỸ THUẬT MỚI TRỒNG NHÂN DA
BÒ - TRỒNG ĐIỀU ĐẠT NĂNG SUẤT SIÊU CAO***

PHAN KIM HỒNG PHÚC (Biên soạn)

HỎI ĐÁP VỀ KỸ THUẬT MỚI TRỒNG NHÂN DA BÒ - TRỒNG ĐIỀU ĐẠT NĂNG SUẤT SIÊU CAO

NHÀ XUẤT BẢN ĐÀ NẴNG

- 2002 -

THAY LỜI TỰA

Đây là quyển sách gom góp những kinh nghiệm quý báu về Kỹ thuật mới trồng nhãn Da Bò và trồng hạt điều đạt năng suất cao để xuất khẩu mà tôi thu thập được do kinh nghiệm thực tế, từ nhiều năm đã thành công với các vườn cây ăn quả ở Cái Mơn (Chợ Lách, Bến Tre), ở Cao nguyên, ở Lâm Đồng...

Các thắc mắc các bạn cần giải đáp thêm xin cứ liên lạc về 113 Hoàng Hoa Thám, Thị xã Tân An, tỉnh Long An ĐT: 824402, tôi sẽ giải thích rõ.

Chúc các bạn thành công

Mùa hè năm 2000

Tác giả: PHAN KIM HỒNG PHÚC

PHẦN THỨ NHẤT

**NHỮNG ĐIỀU CẦN BIẾT VỀ ĐẤT
TRỒNG ĐỂ NHÂN DA BÒ ĐẠT NĂNG
SUẤT SIÊU CAO**

HỎI : *Trồng nhân Da Bò dễ hay khó ?*

ĐÁP : Dễ với điều kiện phải am tường kỹ thuật mới về trồng nhân Da Bò và phù hợp thổ nhưỡng của từng địa phương.

HỎI : *Thổ nhưỡng của từng địa phương thế nào là phù hợp ?*

ĐÁP : Nói dễ hiểu là vùng đất nào có điều kiện về đất đai, về khí hậu với các yếu tố của độ phì, độ nhiễm phèn, về các yếu tố vi lượng.

HỎI : *Vậy vùng đất nào trồng được nhân Da Bò đạt năng suất cao ?*

ĐÁP : Vấn tất là vùng đất không nhiễm phèn, nhiễm mặn nặng, các vùng đất phù sa, đất pha cát, đất đỏ nâu. Đất nhiễm phèn, nhiễm mặn nhẹ đều có thể cải tạo để trồng nhãn Da Bò rất tốt.

HỎI : *Cải tạo đất thế nào ?*

ĐÁP : Cải tạo đất nhiễm phèn, nhiễm mặn nhẹ có hai cách :

1 - *Cải tạo bằng cách rửa đất* : là cách tốt nhất vì cày trở đất vào mùa mưa. Sau vài đám mưa lớn, nước mưa rửa đất từ đất có độ phèn, độ mặn nhẹ đã được tẩy sạch.

2 - *Cải tạo bằng cách bón phân* : vô cơ tức là phân hóa học, kết quả không bằng cách như trên. Do vậy hầu hết các nhà làm vườn đều chú trọng đến việc tẩy rửa chất phèn, chất mặn bằng nước mưa.

HỎI : *Cải tạo đất mới khác với đất cũ thế nào cho đúng cách ?*

ĐÁP : Đất mới là đất rừng ở cao nguyên, loại đất nâu đỏ, đất đỏ của rừng nguyên sinh chưa hề khai phá.

Đất này có ưu thế là nhiều chất dinh dưỡng tích tụ từ nhiều năm, từ nhiều thiên niên kỷ cho đến nay.

Một lớp dày các chất dinh dưỡng do lá cây phân hủy hình thành tạo nên một lớp cây thiên nhiên cực kỳ tốt, giàu dưỡng chất

đối với cây trồng nói chung, cây ăn quả như nhãn Da Bò nói riêng.

Cải tạo đất này là hạ các cây to, lấy lá cành non tạo nên các hố phân dự trữ, cộng với phân bò, phân trâu, phân dê,... đã phân hủy xong, tạo nên các kho phân dài lâu về sau nuôi cây tăng trưởng nhanh, tạo nên cành lá sum xuê ra hoa, kết quả, đạt năng suất siêu cao.

Còn cải tạo các khu vườn trồng cây ăn trái cũ, vườn tạp để tạo nên vườn đặc chủng trồng nhãn Da Bò thì có những ưu khuyết điểm nhất định của nó, mặt được cần phát huy, mặt chưa được cần khắc phục.

HỎI : Ưu và khuyết điểm của từng khu đất là thế nào ?

ĐÁP : Trước tiên các khu đất rừng nguyên sinh sở dĩ tồn tại hàng nghìn năm đến nay là do rễ cây ăn sâu xuống tầng đất bên dưới, hút nước ngầm sâu 5 – 7 mét mà sống.

Nhưng trước khi bộ rễ cây ăn sâu xuống

tầng đất ngầm, có nước, thì nó có nguồn nước bên trên.

Nhưng theo thời gian, lý do gì đó mà nguồn nước trên mặt đất, như ao, hồ, suối nước cạn kiệt, nên việc cần thiết phải làm ngay là tìm cho được nguồn nước ngay trên mặt đất.

Tìm được nguồn nước này là điều cần thiết vì không thể nào trồng được vườn cây ăn quả mà lại thiếu nước.

Nguồn nước *dư thừa* (tôi nhấn mạnh chữ *dư thừa* này để phòng khi nắng hạn lâu dài thì đủ để tưới cho cả vườn nhãn) ấy là cần thiết, không thể thiếu nó được.

Do vậy tạo khu vườn trồng nhãn Da Bò phải ở phần *nguồn nước dư thừa*, dù có gặp nắng hạn lâu dài cũng không có gì phải lo cả.

Ngược lại, vùng đất này thường màu mỡ, độ phì của đất rất cao, do vậy khi có nguồn nước tốt rồi, tất nhiên là sẽ có điều kiện tốt để tạo một khu vườn lý tưởng.

Còn vườn cũ cải tạo lại để trồng một loại cây đặc chủng, thì vấn đề đáng lưu ý ngay từ đầu, là khu vườn ấy đã cạn kiệt các chất màu mỡ cần phải cải tạo bằng cách tạo nên các hố phân dự trữ, các kho phân này cần phải đầy đủ các chất dinh dưỡng cần thiết, đủ để cây nhãn Da Bò phát triển tốt, và về sau ra nhiều hoa, cho nhiều quả.

HỎI : *Khu vườn mới từ đất vườn nguyên sinh là tốt hơn hết phải không ?*

ĐÁP : Vấn đề đặt một cách nghiêm túc là gặp bất kỳ đất nào có thể dùng được thì cải tạo mà dùng, vì người tìm đất mà sử dụng chớ không phải tìm người để người sử dụng đất.

HỎI : *Khâu dọn đất là quan trọng hơn cả trong kỹ thuật mới ?*

ĐÁP : Đúng ! Các khâu khác, khâu nào cũng quan trọng chớ không thể xem thường, tuy nhiên khâu quan trọng hơn cả trong kỹ thuật mới là khâu dọn đất.

HỎI : *Xin hãy nói rõ lý do quan trọng trong khâu dọn đất này ?*

ĐÁP : Lý do là có dọn đất kỹ, có tạo các kho phân dự trữ tốt, cho chất bổ dưỡng lâu dài khi nhân Da Bò đặt xuống (trên các kho phân dự trữ) nhờ ăn phân dự trữ này, bộ rễ hấp thụ (hút vào và tiêu thụ) lâu dài các chất dinh dưỡng, phát triển nhanh, ra nhiều cành lá sum xuê, ra nhiều hoa, đậu nhiều quả, tất nhiên đạt được kết quả cao.

HỎI : *Nói như thế thì không cần quan tâm đến chọn giống sao ?*

ĐÁP : Giống nhân Da Bò ở nước ta hiện nay phải nói rằng rất tốt. Trong nền kinh tế thị trường với thị phần mở rộng hiện nay thì không có sự tồn tại của giống nhân xấu. Do vậy các bạn yên tâm về giống cây nhân.

Việc cực kỳ quan trọng cần đặt trọng tâm vào để chuẩn bị là bỏ công, bỏ của để tạo ra các kho phân dự trữ.

Không thể nào xem thường, làm lấy có,

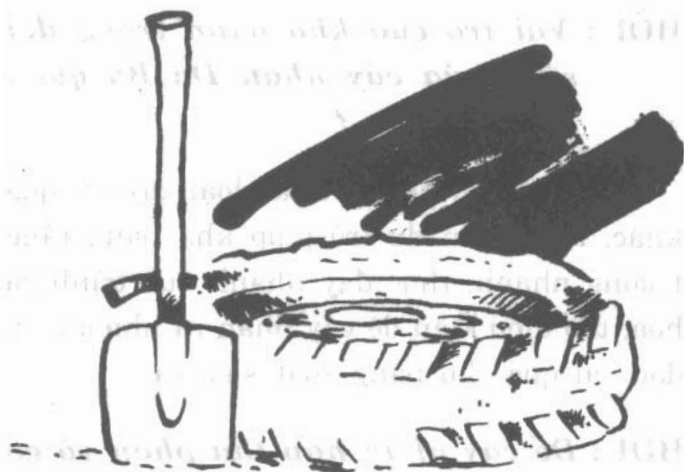
lấy rồi khâu dọn đất, nói rõ là việc tạo các kho phân dự trữ phải làm kỹ, làm tốt để tạo cho được nguồn phân dự trữ này sao cho đủ nuôi cây nhãn được 5 – 7 năm, (ít nhất cũng được 5 năm).

Có như thế thì khi đặt gốc nhãn vào, bộ rễ hấp thụ được đầy đủ các chất bổ, nuôi thân cây xong, còn thừa để tạo ra nhiều hoa, đậu nhiều quả, cho một mùa nhãn bội thu.

HỎI : *Tạo kho phân dự trữ như thế nào cho đúng kỹ thuật mới ?*

ĐÁP : Đào các hố 1,50 x 1,50 x 1,50 mét (1 mét rưỡi x...) hoặc 2,00 x 2,00 x 2,00 mét (2 mét x...) đổ vào đáy một lớp lá cây xanh, một lớp phân trâu, bò,... đã phân hủy xong, bỏ một lớp vôi bột + bánh dầu phộng (khô dầu lạc) + phân tro + lá cây ủ mục nát.

Mỗi hố như vậy cần làm thật kỹ, sao cho gốc nhãn về sau có thể hấp thụ các chất dinh dưỡng ấy ít nhất là 5 năm, trung bình là 7 năm. Như thế mới cần tạo ra các kho

phân dự trữ này sao cho được đầy đủ các chất dinh dưỡng, không thể làm lấy có lấy rồi.

HỎI : *Nếu không đủ phân chuồng thì có cách nào khác không ?*

ĐÁP : Dùng các loại phân khác như phân dơi, phân heo (lợn), phân gà, phân dê... ủ chung với rơm rạ, cỏ khô cho phân hủy xong (cho hoai), rồi đổ vào hố phân như chỉ ở trên.

HỎI : *Vai trò của kho phân trong đời sống của cây nhãn Da Bò quan trọng ra sao ?*

ĐÁP : Như hầu hết các loại cây ăn quả khác, kho phân dự trữ giúp khả năng tăng trưởng nhanh, thúc đẩy nhanh quá trình ra hoa, tạo điều kiện để cây nhãn ra nhiều hoa, đậu sai quả cho năng suất siêu cao.

HỎI : *Để cây nhãn hấp thụ phân vô cơ có phải đơn giản hơn không ?*

ĐÁP : Phân vô cơ, tức là phân hóa học, bán trên thị trường có giá trị nhất thời, chứa chấy cho cây khô cần thiết, thí dụ giúp cây ra hoa, giúp đậu quả nhanh chóng rồi sau đấy thì không thể dùng lâu dài, vì nếu dùng lâu, sẽ có hiện tượng chai đất.

Tóm lại phân hữu cơ, tức phân chuồng, rơm rạ, cỏ xanh, cỏ khô ủ hoai, thì giá trị dinh dưỡng kéo dài không hại với đất mà nó làm cho đất phì nhiêu.

Do vậy việc tạo ra các kho phân dự trữ

càng kỹ, càng đầy đủ thì chắc chắn một điều là thu hoạch càng cao.

Cũng vì lẽ đó mà nói đến *kỹ thuật mới* áp dụng cho việc trồng cây nói chung, cây nhãn Da Bò nói riêng thì vấn đề *tạo kho phân dự trữ* phải đặt lên hàng đầu.

Ai coi thường việc *tạo kho phân dự trữ* là chưa biết rõ về *kỹ thuật mới*, không hiểu được việc nó đóng vai trò cực kỳ quan trọng trong việc thành, bại của trồng cây ăn quả thế nào cả.

HỎI : *Ủ hoai phân chuồng có mấy cách ?*

ĐÁP : Đào hố ủ phân và ủ phân lộ thiên.

HỎI : *Xin nói rõ cách đào hố ủ phân ?*

ĐÁP : Tùy theo lượng phân ủ, đào một cái hố sâu, lấy đất đào lên lấp xung quanh làm bờ bao, không cho nước phân rỉ ra, không cho phân lan ra ngoài, đồng thời giữ độ nóng do phân tiết ra trong thời gian phân hủy (hoai).

Hỏi đáp về kỹ thuật mới trồng nhãn...

Trên có mái che để nước mưa không thấm vào, và đổ vào các hố ấy phân chuồng với rơm rạ, cứ một lớp dày độ 50 - 60cm (5 - 6 tác) thì bỏ một lớp phân tro + bánh dầu phộng (khô dầu lạc). Cứ như thế cho đến khi đầy.

Cần nhớ là trước khi bỏ vào hố ủ, cần tưới nước và đập cho nước ngấm đều rơm rạ. Khi bỏ xong tất cả vào hố, cần đập cho chặt các thứ cần ủ, bỏ lên phần trên hết một lớp đất băm nhuyễn, rồi trét một lớp bùn non cho kín phía trên.

Mấy hôm sau, lớp bùn non khô, nứt nẻ, tưới vào các kẽ hở ấy nước tiểu của trâu, bò, tưới mỗi ngày hoặc cách ngày.

Công việc tưới nước tiểu này đều đặn cho đến khi được 3 tháng, khi nắp hầm để một ngày cho xả bớt hơi nóng do việc phân hủy phân bốc ra, rồi trộn từ dưới lên, thật đều, rồi tưới nước tiểu trâu bò.

Công việc tiếp tục như vậy độ 15 ngày (nửa tháng) thì đảo trộn phân một lần, trộn

được hai hoặc ba lần (1 tháng - 1 tháng rưỡi) thì phân đã hoại kỹ, có thể dùng để bón.

HỎI : Xin nói kỹ về cách ủ phân lộ thiên?

ĐÁP : Trước tiên làm một phần nền, tốt nhất là nền xi măng, có độ dốc dặt nước tiểu tưới vào đồng phân, rỉ ra chảy xuống phía thấp, có để các hũ chứa nước cốt này.

Xung quanh nền có xây tường cao khoảng 1 mét, có vách che, bên trên có mái ngăn không cho nước mưa lọt vào.

Cũng để một lớp phân chuồng, rơm rạ, cỏ khô dày độ 5 - 6 tấc, kế đến một lớp phân tro, bánh dầu phộng, phân vôi tiếp tục cho đến khi không thể để cao hơn được. Rồi tưới đều nước tiểu, giậm đạp một lần cho chặt.

Xong đâu đó rồi, cứ mỗi ngày một, hai lần lấy gàu tưới nước tiểu cho đều, từ dưới tưới vọt lên cao, đều khắp đồng phân.

Công việc tưới này được thực hiện đều

Đổi đáp về kỹ thuật mới trồng nhãn...

đặt suốt bốn tháng, sau đó đảo đều đồng phân từ dưới lên, lại đặt cho đẻ, lại tưới mỗi ngày. Cứ 15 hôm lại đảo, lại tưới cho đến khi được 2 tháng, phân đã phân hủy xong (tức đã hoại mục kỹ), có thể mang ra bón cho cây.

HỎI : *Dùng tưới nước cốt phân ủ tưới cho cây nhãn thế nào ? Có pha nước không ? Nồng độ ra sao ?*

ĐÁP : Nước cốt phân ủ không thể để nguyên chất như thế mà phải pha loãng 1:5 đến 1:10 tức là 1 phần nước cốt pha 5 phần, hoặc 10 nước lã mà tưới vào gốc cây nhãn. Cần lưu ý là tưới ở rìa bộ rễ (tùy theo lâu hay mới trồng), để cho bộ rễ hấp thụ được dễ dàng và đầy đủ.

Nước cốt là chất cực kỳ bổ dưỡng, do vậy việc ủ phân cần thu hồi chất nước giàu chất dinh dưỡng này, không bỏ sót.

Và khi dùng tưới, cần nhớ là không tưới trực tiếp lên bộ rễ, mà cần tưới lên rìa bộ

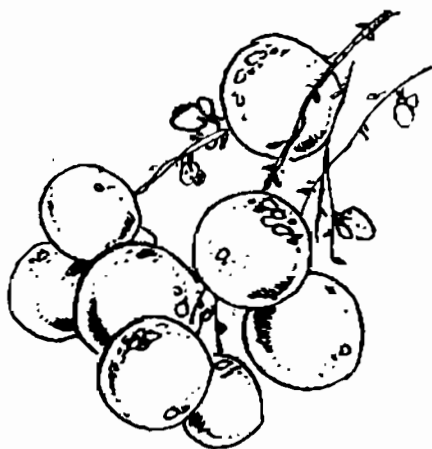
rễ, có như thế bộ rễ mới hấp thụ được hết các chất dinh dưỡng có trong nước cốt này.

HỎI : *Ngoài phân trâu bò, còn dùng phân gì khác, vẫn bổ dưỡng cao ?*

ĐÁP : Dùng phân dơi, phân dê, phân gà.

HỎI : *Phân dơi có có cần ủ hoai không ?*

ĐÁP : Nếu là phân mới (cần xem xét kỹ) thì cần ủ hoai, nếu là phân lưu niên (ở nóc nhà thờ, các ngôi nhà xưa) thì cứ để như thế mà dùng.

Hỏi đáp về kỹ thuật mới trồng nhãn...

Và tốt hơn hết vẫn là dùng ủ với loại rơm rạ, không nên dùng riêng, vừa phí, kết quả lại hạn chế, do thời gian dùng kéo dài, các chất bổ tự nhiên phân hủy, tự bay hơi, bốc đi các chất dinh dưỡng cần thiết, rất uổng phí.

HỎI : Phân dê, phân gà có cần ủ hoai không ? Cách ủ ?

ĐÁP : Vẫn ủ như thường, ủ chung với rơm rạ, cỏ xanh, cỏ khô vì trong phân gà có am-mô-niắc (nước tiểu của gà, tiểu trong khi đi tiêu, ống dẫn tiểu hay niệu quản bên trong hậu môn nên người ta tưởng lầm là gà không tiểu, nên nước tiểu ngấm vào phân) bốc hơi, đem theo các dưỡng chất, nên ủ các loại phân dê, phân gà cũng cần ủ với tạp chất hữu cơ khác.

HỎI : Phân cá là gì ?

ĐÁP : Phân cá là cá ương, ủ trong nước tiểu, độ 5 - 7 hôm cho rã ra, pha vào nước,

nồng độ 1:5 tức 1 nước phân cá thì 5 phần nước lã, hoặc 1:10 mà tưới gốc.

HỎI : *Phân cá có độ đậm cao không ?*

ĐÁP : Rất cao, tuy nhiên không thể tưới nhiều, vì đang thời kỳ phân hủy, lại chỉ thực hiện được khi cá bán ế, cá ươn, nên việc thực hiện nhiều khi rất hạn chế.

HỎI : *Vậy thay bằng đồ lòng heo (lợn) bán ế có tốt không ?*

ĐÁP : Được.

PHẦN THỨ NHÌ

**NHỮNG ĐIỀU CẦN BIẾT VỀ KỸ
THUẬT TRỒNG NHÃN DA BÒ ĐỂ
ĐẠT NĂNG SUẤT SIÊU CAO**

HỎI : *Kỹ thuật nhân giống nhãn hiện nay như thế nào ?*

ĐÁP : Ngoài việc ương hạt lâu ra quả đầu mùa (4-5 năm), lại còn biến dị di truyền (cây con cho quả không đặc điểm như cây mẹ), người ta nhân giống cây nhãn bằng cách chiết cành và ghép gốc được xem là phổ biến nhất hiện nay.

HỎI : *Chiết nhánh thực hiện ra sao ? Có ưu điểm gì ?*

ĐÁP : Chiết nhánh thực hiện trên cây mẹ được chọn lựa kỹ, có quả cho cơm (cùi)

dày, mùi vị thơm ngon, đạt tiêu chuẩn cao trên thị trường trong nước và ngoài nước.

Chọn giống cây mẹ xong, chiết mỗi cây nhân mẹ thường từ 10 – 15 cây con. Cách chiết là cắt da của cành nhân to đạt tiêu chuẩn vòng quanh thân cây, bó bầu bằng vật liệu dễ ra rễ, ở miền Nam bằng rễ lục bình.

Sau khi rễ từ màu trắng đã đổi sang màu vàng nâu thì cắt ra, đem giâm vào vườn, tưới thường để rễ mọc ra thật khỏe, lại bứng đem trồng ở các hố phân dự trữ như tôi đã hướng dẫn ở phần một.

HỎI : *Ghép gốc nhãn ra sao ? Có ưu điểm gì*

ĐÁP : Ghép gốc cây nhãn cũng như ghép bất kỳ loại cây ăn quả gì, đều có ưu điểm là gốc ghép được chọn hoàn toàn phù hợp với thổ nhưỡng của từng địa phương.

Một cây nhãn mẹ cho được nhiều gốc ghép (mỗi cây chỉ một mắt ghép) nên thỏa mãn được yêu cầu nhãn giống.

HỎI : *Mật độ của cây trồng như thế nào mới đúng kỹ thuật mới ?*

ĐÁP : Muốn sớm có thu hoạch siêu cao thì trồng hàng cách hàng 8 mét, cây cách cây 5 mét.

10 năm sau, tỉa thưa bỏ bớt một cây trên hàng, thành ra cây cách cây 10 mét.

Đây là cách trồng cây của vùng đồng bằng, cây giàu chất dinh dưỡng, phát triển nhiều hơn, cành lá sum xuê hơn ở vùng cao nguyên, đất kém màu mỡ nên tán lá nhỏ hơn, cành kém phát triển hơn nên trồng

hàng cách hàng 8 mét (200 cây/ héc-ta), hoặc hàng cách hàng 6 mét, cây cách cây 7 mét (235 cây/ héc-ta).

HỎI : *Nên trồng vào tháng nào miền Nam và miền Bắc ?*

ĐÁP : Ở miền Nam nên trồng vào đầu mùa mưa, vì sau khi trồng, mưa mang nước đến tưới, hơn nữa, khí hậu lại mát mẻ, rất thích hợp để bộ rễ phát triển.

Ở miền Bắc nên trồng vào vụ xuân tháng 2 – 3 và vào vụ thu tháng 8 – 10, nhưng tốt nhất vẫn là vụ xuân. Đây là do *thu liễm* tiếp theo là *đông tàn* nên trồng tập trung vào tháng 2 tháng 3, và tháng 8, tháng 10 thì theo kinh nghiệm của chúng tôi, không mấy thích hợp, nói rõ là không nên trồng.

HỎI : *Sau khi trồng, nên chăm sóc thế nào cho đúng kỹ thuật ?*

ĐÁP : Sau khi trồng cây nhãn giống, khâu quan trọng nhất là tưới.

Tưới cây nhãn trong tháng đầu tiên là việc cực kỳ quan trọng, cần nghiêm túc thực hiện đúng như sau :

- *Tuần đầu* tưới mỗi ngày 2 lần sáng và chiều (ngày không có mưa).

- *Tuần sau* tưới cách ngày.

- *Tuần kế tiếp* tưới cách hai ngày 1 lần.

Sau một tháng, cây sống khỏe mọc thêm cành mới, là tốt cho việc trồng cây ban đầu. Lúc này nhỏ cỏ, khơi đường thoát nước.

HỎI : *Có nên trồng xen các loại cây ăn quả khác lúc tán lá nhãn chưa phát triển, chưa giao nhau ?*

ĐÁP : 3 - 4 năm đầu, cây nhãn chưa giao tán, cành còn ở giai đoạn phát triển, nên trồng xen vào khoảng giữa hai cây các loại cây họ đậu, lợi thế là về sau dùng cành lá của loại cây này ủ làm phân xanh.

Nhưng cũng có thể không chỉ trồng có các loại cây họ đậu (đậu nành, đậu xanh...)

mà trồng xen các loại cây ăn quả ngắn ngày như đu đủ, chuối...

Các loại rau quả như trên (tôi chỉ nêu thí dụ) còn tùy thuộc vào vườn nhà của các bạn ở gần khu chợ nào, sản phẩm nào thích hợp (giá cao) để tung ra thị trường.

Tuy là cây trồng xen nhưng các bạn cần trồng các loại cây cho giá trị kinh tế cao, vì dù sao các loại cây này vẫn góp phần vào việc tạo được nguồn hoa lợi đáng kể. Do vậy không nên coi thường việc trồng cây xen.

HỎI : *Nên bón phân như thế nào ?*

ĐÁP : Nếu đã tạo các kho phân dự trữ tốt, nói rõ ra là các kho phân dự trữ đầy đủ chất lượng, đủ yêu cầu về chất dinh dưỡng thì không cần bón phân làm gì cho phí.

Tuy nhiên đối với các bạn mà quyển sách này đến tay quý bạn quá muộn, nói cách khác là các bạn đã tạo vườn cây ăn quả từ lâu, thì tất nhiên phải bón phân.

Vậy liều lượng và tỷ lệ thế nào ? Khi cây

nhãn còn nhỏ, cần nhớ là 3 – 4 năm đầu, cần bón 50 đến 100 kí urê/cây/năm, hoặc tưới bằng nước phân chuồng, tỷ lệ 1:3 hoặc 1:5 (tức 1 phần nước 3 phần nước lã hoặc 1 phần nước 5 phần nước lã)

Mỗi lần tưới phân như thế cách khoảng 2 – 3 tháng, không nên tưới nhiều, cây bị đến (tức là do ngọn, dưỡng lại, không phát triển, gây ảnh hưởng cực kỳ xấu) cây không ra hoa, hoặc ra hoa kém, đậu quả thưa, thất thu.

HỎI : *Các thời kỳ bón phân cho cây nhãn thế nào cho đúng cách ?*

ĐÁP : Có 5 thời kỳ bón phân là :

Lần thứ 1 : Vào đầu tháng 2, lúc cây phân hóa mầm hoa, dùng 15 đến 20 lít phân chuồng pha tỷ lệ 1:3 hoặc 1:5 (1 lít nước pha 3 hoặc 5 lít nước lã), tưới cho mỗi cây nhãn.

Việc tưới này tăng nguồn *đạm*, *lân*, *kali* nhằm phát triển các *chùm hoa to*.

Lần thứ 2 : Vào cuối tháng 3 đầu tháng 4 cần bón 1 – 1,5 kí *đạm sulfat*, hoặc 0,5 0,7 kí urê cho mỗi gốc nhãn, nhằm tạo yếu tố thúc cành vào mùa hè, giúp các chùm hoa phát triển tốt, có tác dụng tích cực đến việc đậu quả sai.

Lần thứ 3 : Vào cuối tháng 6 bón cho mỗi gốc nhãn 1 – 1,5 kí urê, 0,3 – 05 kí *sulfat kali* hoặc dùng NPK hỗn hợp 2 – 3 kí, nhằm tăng sản lượng quả trong năm, chuẩn bị cho cây nhãn phát triển vào năm kế.

Lần thứ 4 : Vào thời kỳ này quả phát triển vào cuối tháng 7 đầu tháng 8, nên tưới

nước phân chuồng pha loãng 50 lít, vào 0,3 – 0,5 kí *sulfat đạm*, với 5 kí *sulfat lân*, với 0,5 kí *sulfat kali*, nhằm san bằng mâu thuẫn giữa nhu cầu dinh dưỡng của quả và dự trữ sự phát triển của cành cây.

Lần thứ 5 : Sau khi thu hoạch quả vào tháng 8, tháng 9, bón phân hữu cơ (chuồng) kết hợp phân vô cơ (hóa học) để cải tạo đất cho đúng phương pháp.

Mỗi gốc nhãn cần bón 50 – 60 kí phân chuồng + 1 kí *sulfat đạm* + 5 kí *sulfat lân* + 0,5 kí *sulfat kali* nhằm phục hồi sức sinh trưởng cho cây, cành lá của năm sau.

HỎI : *Bón phân thế nào mới đúng phương pháp ?*

ĐÁP : Tùy vào mùa có mưa to, mưa nhỏ, hay mưa vừa mà rắc phân lên mặt đất, không cần tưới nước.

Nếu không mưa, nhất là nắng hạn dài ngày, cần hòa phân vào nước, tưới ở rìa mép

tán lá, tức là tán lá bên trên, tưới ngay bên dưới.

Tưới phân là để cho bộ rễ hấp thụ do vậy bón không phải ở gốc cây, mà ở rìa của bộ rễ, nơi các rễ non mọc tua tỏa vươn dài ra.

Bón ngay ở rìa bộ rễ, tất nhiên sẽ giúp bộ rễ hấp thụ tốt các chất dinh dưỡng, nuôi thân, cành, giúp ra nhiều hoa, đậu nhiều quả.

Còn phân hữu cơ (phân chuồng) thì nên đào rãnh sâu 30cm (3tấc), rộng 30 - 50cm (3 - 5 tấc) quanh rìa của tán lá bên trên, chỗ mà các mép của bộ rễ tua tỏa mọc ra, rắc phân chuồng, tủ đất lại như cũ.

Việc bón phân hữu cơ này thích hợp vào thời điểm sau khi thu hoạch quả xong, bón để kích thích cây ra nhiều quả vào kỳ thu hoạch kế tiếp.

HỎI : Dùng phân gì để pha vào bình xịt phun vào thời kỳ hoa nở ?

ĐÁP : Nên dùng urê, biphosphát kali,

Hỏi đáp về kỹ thuật mới trồng nhãn...

các nguyên tố vi lượng như bo, magiê, kẽm... pha vào nước dùng bình xịt phun thuốc làm cho hoa đậu sai quả, giảm việc rụng quả non (tháng 6 - 7) cho đến trước lúc thu hoạch.

Nên phun thuốc cách 15 ngày/1 lần và lặp lại 2 - 3 lần, với nồng độ urê 0,2% (hai phần ngàn), biphosphat kali 0,2% (hai phần ngàn), acid boric, sulfat magiê, sulfat kẽm 0,1 - 0,2% (1 - 2 phần ngàn).

Cần nhớ là thời kỳ ra hoa, phun thuốc lên hoa không được dùng với thuốc trừ sâu, còn các loại khác thì có thể phối hợp.

HỎI : Tại sao cần tỉa hoa, tỉa quả ?

ĐÁP : Cần tỉa hoa để làm giảm bớt sự nặng nề của cành nhãn vì mỗi cành chỉ chứa được sức nặng của một số quả nhất định.

Còn tỉa bớt quả, lúc quả còn non là để loại bỏ các quả méo mó, tạo ra quả to và đều nhau, có giá trị kinh tế cao.

Do vậy với nhà vườn chuyên nghiệp mỗi khi cây nhãn ra hoa thì tỉa một lần, bỏ bớt

lượng hoa quá tái, khi hoa đậu quả non, to cỡ hạt đậu, lại tia thêm lần nữa.

Hai lần tia này, tia hoa và tia quả non, làm cho nhân khi thu hoạch, đều trái và rất được giá.

HỎI : *Tia cành, tạo dáng cho cây nhân có thật sự tạo ra nhiều quả không?*

ĐÁP : Tỉa cây là để tỉa bỏ những cành không cần thiết hoặc các cành èo uột, bị sâu bệnh. Do vậy các cành còn lại, do được nuôi trồng đầy đủ chất bổ, trở nên to, mập, sẽ ra nhiều hoa, đậu sai quả, hứa hẹn một mùa bội thu.

Tỉa cành, tạo dáng cho cây ngoài việc làm cho cây nhãn có tán lá sum xuê, cân đối, còn nuôi các cành còn lại đầy đủ hơn, tạo điều kiện ra nhiều hoa, đậu nhiều quả to.

HỎI : *Bộ rễ cây nhãn ăn sâu đến đâu ?
Ăn rộng ra bao xa ?*

ĐÁP : Bộ rễ tập trung ở độ sâu 40 – 50 cm (4 – 5 tấc), tuy nhiên có thể ăn sâu 100 cm (1 mét).

Nếu gặp đất vùng cao, tầng đất nông, bộ rễ thay vì ăn sâu, lại ăn lan ra rất xa, so với nhãn trồng ở đất sâu.

Nhưng các bạn cần lưu ý là ăn sâu xuống ở tầng đất sâu, từ 50 cm (5 tấc) thì rễ đã giảm dần rồi. Nói rõ như thế để các bạn nhà

vườn khi tập trung bón phân, không cần đào rãnh sâu, chỉ khoảng 30 cm (3 tấc), tưới nước cho chất bổ ngấm xuống, bộ rễ non hấp thụ toàn bộ chất dinh dưỡng, nuôi cây, thân và cành lá, có kết quả tích cực trong việc ra hoa, tạo nhiều quả.

HỎI : *Nước và bộ rễ nhān liên quan với nhau như thế nào ?*

ĐÁP : Khi trong đất có lượng nước đầy đủ thì bộ rễ sẽ phát triển rất tốt, nhất là vào thời gian tháng 6 – 8, lúc đó nhiệt độ cao.

Nếu gặp nắng hạn, bộ rễ kém phát triển và khi nắng hạn nghiêm trọng, bộ rễ hầu như ngưng hoạt động.

HỎI : *Hoa nhān có 4 loại, đúng không ?*

ĐÁP : Đúng ! Và đây là việc các nhā vườn cần quan tâm để hiểu rõ việc ra hoa và kết quả.

- *Hoa đực* có túi phấn, nở ra ba bốn ngày thì tàn.

- *Hoa cái* sau khi nở, có tiết ra chất nước, thụ phấn, tàn sau hai ba ngày, bầu hoa phát triển thành quả.

- *Hoa lưỡng tính* có khả năng thụ phấn và phát triển thành quả.

- *Hoa dị hình* không thể thụ phấn, không phát triển thành quả, không có chút giá trị kinh tế gì cả.

Như thế cây nhãn có cùng lúc 4 loại hoa, trong số đó hoa dị hình không làm gì cả,

nên chúng ta thấy hoa nhãn sau khi nở, rụng nhiều là do vậy.

HỎI : Bao nhiêu hoa nhãn đậu thành quả ?

ĐÁP : 10 – 20% hoa nhãn đậu thành quả là rất cao so với các loại hoa của các cây ăn quả khác như quýt chỉ đậu 3,5 – 4,7%, cam, chanh đậu 1,9 – 3,0% mà thôi.

Do đậu quả 10 – 20% nên khi tỉa bớt số hoa chưa trổ, tỉa bớt quả non đến hai lần là việc cần thiết để có được quả to, đều đặn.

HỎI : Ngoài việc tỉa quả non, còn có cách gì để quả to, đều không ?

ĐÁP : Đó là bao nhãn (lồng quả) bằng bao ny lông, bao giấy dầu... để không bị dơi ăn, đồng thời bao quả nhãn còn giúp cho nhiệt độ bên trong bao giấy, giảm hơn nhiệt độ bên ngoài 1 – 1,5 độ C.

Cần nhớ là khi dùng bao ny lông, bao giấy để bao nhãn, cần cắt lỗ thông hơi, nếu

Hỏi đáp về kỹ thuật mới trồng nhãn...

không nhiệt độ bên trong bao giấy, bao ny lông sẽ cao, do hãm hơi (bí hơi) kết quả sẽ ngược với ý muốn.

Do vậy các bạn khi bao quả nhãn cần tạo các lỗ để thoáng gió, đặc biệt có thể dùng lưới bao lên trên các cây nhãn (loại lưới có mắt dày).

Bao lưới như thế, một số quả nhãn có thể bị dơi quấn vào, rụng, nhưng số rụng này nhỏ, rất ít so với toàn bộ số lượng nhãn có trên cây.

PHẦN THỨ BA

CHĂM SÓC CÂY NHÃN TỪ KHI CÓ QUẢ NON ĐẾN LÚC THU HOẠCH

HỎI : *Trước khi ra hoa nên dùng chất
kích thích gì để phun lên mầm
hoa ?*

ĐÁP : Dùng chất kích thích Thiên Nông
hoặc Atonic (xem hướng dẫn ở bao bì) phun
lên các chồi hoa hai lần : 1 lần mới nhú nụ
hoa, 1 lần khi hoa được 1 tuần.

HỎI : *Có nên xịt các loại kích thích tố
để ngăn quả non rụng quả không ?
Dùng loại gì ?*

ĐÁP : Khi quả non có đường kính 3 – 4
mm, nên dùng kích thích tố Thiên Nông,
hoặc Atonic với nồng độ bằng 1/2 liều ghi

Hỏi đáp về kỹ thuật mới trồng nhãn...

trên bao bì đựng hai loại thuốc trên, phun xịt 1 lần, có thể tác dụng làm giảm mật độ rụng quả non.

Các nhà vườn nên lưu ý dùng đúng như chỉ dẫn, tránh việc dùng quá ít không kết quả, dùng quá nhiều thì... rụng quả non. Thuốc kích thích thật đúng là con dao hai lưỡi.

HỎI : Nên bón phân dưỡng quả như thế nào cho đúng ?

ĐÁP : Tùy số lượng quả trên cây mà bón, thí dụ dự kiến thu hoạch 100 ký (1 tạ) quả thì dùng 0,5 – 0,8 kí đạm + 1 – 1,5 kí kali + 0,8 – 1 kí lân chia ra làm 3 lần :

– Lần thứ nhất lúc quả non cỡ hạt bắp (ngô).

– Lần thứ hai lúc quả non cỡ đầu ngón trỏ.

– Lần thứ ba lúc quả còn độ 1 tháng nữa chín.

Phân được trộn đều hòa với 200 lít nước

lã, tưới quanh gốc, cách nào cho ngấm xuống thì bộ rễ hấp thụ được toàn bộ, nói rõ tưới nước phân ở rìa của bộ rễ.

Trong thời gian giữa hai lần bón phân có thể dùng nước phân chuồng ngâm lâu, tưới 10 lít nước lã quanh gốc, định kỳ là 10 ngày tưới 1 lần.

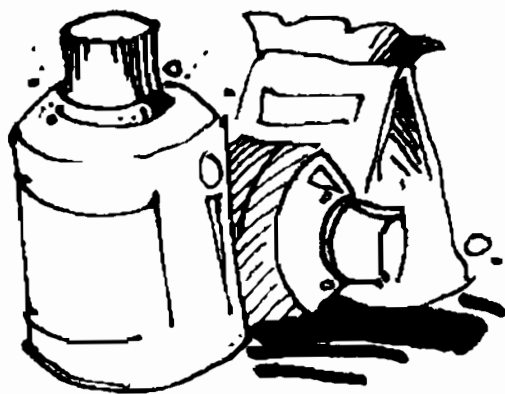
Không nên dùng nhiều hơn, cũng không nên pha đậm hơn vì nếu dùng không đúng liều sẽ không có kết quả đúng như mong đợi.

HỎI : *Cần phun xịt thuốc gì thêm để chống rụng quả thời gian này ?*

ĐÁP : Dùng NAA 0,025% (25 phần 10 ngàn) để chống rụng quả non. Ngoài ra còn dùng Bayfolan, Komix, Thiên Nông..., phun xịt lên lá, quả, chồi non theo chỉ dẫn ở bao bì, định kỳ 10 ngày phun xịt 1 lần.

HỎI : *Nên phòng ngập lũ cách gì ?*

ĐÁP : Từ khi mới lập vườn cần tiên liệu

hai biện pháp : ngập lũ và nắng hạn kéo dài.

Để phòng chống ngập lũ thì cần khai các mương rãnh thoát nước – dĩ nhiên đã tiên liệu có nơi sẵn để thoát lũ – về phía trung, do vậy việc khơi đường thoát nước là việc không có gì khó khăn cả.

HỎI : *Cách chống nắng hạn kéo dài ?*

ĐÁP : Dĩ nhiên cũng đã tiên liệu trước, từ lúc lập vườn, có sẵn nguồn nước để tưới gốc nhãn. Nếu nắng hạn kéo dài quá 5 ngày

thì phải tưới từ ngọn xuống, ủ kín gốc cây nhân để giữ ẩm.

Nếu nắng hạn kéo dài hơn nữa, cần tưới định kỳ sao cho thích hợp, nói rõ là không quá thiếu nước.

Các nhà vườn cần nhớ là tưới sao cho đủ nước để bộ rễ có đủ điều kiện để hấp thụ các chất bổ trong đất, nuôi thân đồng thời phát triển đều đặn các rễ non.

HỎI : *Để phòng chống bão thì cần tổ chức vườn nhân thế nào cho hợp lý ?*

ĐÁP : Nên tổ chức các vành đai cây xanh cho từng héc ta vườn nhân, thí dụ cụ thể, nếu vườn nhân rộng 2 héc ta, nên tổ chức trồng cây ăn quả cao, to, thí dụ cây mít bao quanh ở khu vườn, đồng thời giữa hai khu, tức là mỗi héc ta vườn nhân đều có một lớp cây mít để ngăn cản sức gió.

Việc phòng chống bão là cần thiết vì bất kỳ vùng nào ở thời điểm nào đó, có khi hàng

Đổi đáp về kỹ thuật mới trồng nhãn...

chục năm mới xảy ra một lần, đều gây thiệt hại đáng kể.

HỎI : *Thời gian cây nhãn có quả non nên phòng sâu bệnh thế nào cho hợp lý, có kết quả tích cực ?*

ĐÁP : Cần phòng chống các loại sau đây bằng các loại thuốc thích hợp :

- Bọ xít nâu, sâu nái chúa dùng Sherpa 0,1‰ (1 phần nghìn), Sherpo; 0,2‰ (2 phần nghìn), Supracide 0,2‰ (hai phần nghìn).

- Rệp, rầy dùng Sherpa 0,1‰ ((1 phần nghìn), Trebon 0,1‰ (1 phần nghìn).

- Các sâu hại khác dùng Polytrin 0,2‰ (2 phần nghìn), Sherpa 0,1‰ (1 phần nghìn), Padan 0,1‰ (1 phần nghìn).

- Bệnh khô cành, đốm nâu, đốm đen, khô đầu lá, xém mép lá dùng Daconil 0,2‰ (hai phần nghìn), Aliette 0,3 (ba phần nghìn), Phidomit MZ 0.1 - 0,2‰ (1-2 phần nghìn), Anvil 0,1-0,2‰ (1-2 phần nghìn), Bayfidan 0,2‰ (hai phần nghìn).

Các loại trên hòa vào nước lã, phun xịt kỹ từ trên xuống, quanh các chồi non, các quả non, các thân cây, thân cành cho đều, cho kỹ.

HỎI : *Sau khi thu hoạch quả xong cần phải làm gì ?*

ĐÁP : Cần cắt tỉa cành cho thông thoáng, loại bỏ sâu bệnh, loại bỏ các cành sâu bệnh, nhựa sẽ tập trung nuôi các cành to, khỏe, sẽ cho nhiều cành có chồi non, tạo điều kiện cần thiết để mùa sau sẽ cho ra nhiều hoa, đậu nhiều quả, đúng như nhà vườn mong đợi.

Việc tạo kho phân dự trữ đủ chất bổ, cộng với việc cắt tỉa các cành không đạt tiêu chuẩn, cành dư thừa, cành sâu bệnh để giữ lại các cành to, khỏe là việc làm cực kỳ cần thiết, cực kỳ quan trọng, quyết định cho việc thành công ở vụ mùa sau.

Việc cắt tỉa nên thực hiện :

– *Đợt một* vào cuối tháng 8, đầu tháng 9, loại bỏ các cành sâu bệnh, cành yếu ớt,

Hỏi đáp về kỹ thuật mới trồng nhãn...

---

cành không đạt tiêu chuẩn, quét vôi bột lên gốc, thân cây, cành chính của gốc nhãn.

– *Đợt hai* cần loại bỏ các chồi yếu ớt, chỉ chừa lại các chồi to khỏe để nhựa tập trung trong nuôi dưỡng các chồi này, phát triển tốt, hứa hẹn mùa sau sẽ cho nhiều hoa, đậu nhiều quả to. Việc này bắt đầu từ cuối tháng 9 với các cây nhãn đã trồng được 10 năm tuổi.

HỎI : *Cây nhãn trồng được bao nhiêu năm bị xem là già cỗi nếu trồng kinh tế ?*

ĐÁP : Khoảng 40–50, tùy theo vùng đất tốt hay xấu, được chăm sóc chu đáo hay không, được trồng trên các kho phân dự trữ hay chỉ trồng theo lối cũ.

Cây dưới 10 năm tuổi thì xem là chưa ổn định về năng suất quả, cây còn đang đà phát triển, tán lá còn đang được cắt tỉa, tạo cành, tạo dáng.

HỎI : Bao lâu thì tạo kho phân dự trữ mới ?

ĐÁP : Cứ 5-7 năm lại tạo một kho phân dự trữ mới, cạnh kho phân dự trữ cũ. Nhưng tốt nhất là tạo ở hướng đối xứng để cây phát triển đồng đều.

Thực ra kho phân mới này có tác dụng cân đối với kho phân dự trữ cũ, vẫn chưa hết thời kỳ sử dụng, vẫn tiếp tục được rễ hấp thụ (hút vào và tiêu thụ) các chất bổ cần thiết.

HỎI : Như thế cứ 5-7 năm lại tạo tiếp kho phân mới ở hướng khác ?

ĐÁP : Thực ra khi tạo kho phân như thế là tạo cho hai gốc cây cùng hưởng, thí dụ 8x8mét (hàng cách hàng 8 mét, cây cách cây 8 mét) thì kho phân dự trữ ở chính giữa, cả hai cây cùng hưởng bộ rễ về kho phân dự trữ ấy.

Như vậy tạo kho phân dự trữ cứ 5-7 năm

Hỏi đáp về kỹ thuật mới trồng nhãn...

---

một lần, không phải là tạo cho một cây, mà thực ra hai cây cùng lúc.

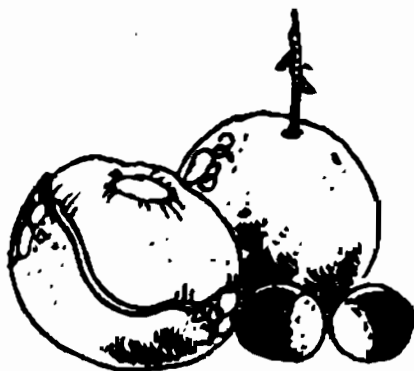
HỎI : *Như thế trong vườn nhãn kinh tế phải được trồng các gốc nhãn cùng một tuổi ?*

ĐÁP : Đúng như thế. Thực tế cho thấy ở các vườn cũ cải tạo, số cây nhãn trồng có độ tuổi không đồng bộ, việc thu hoạch khó có kết quả như mong muốn.

Việc trồng nhãn kinh tế áp dụng kỹ thuật mới thì không thể chấp vá, mà cần áp dụng mô hình kinh tế thích hợp. Ở các nước tiên tiến về trồng cây ăn quả, họ trồng một giống nhãn có tuổi cùng độ do vậy việc thu hoạch đồng bộ mới tính toán để năng suất đạt từ cao đến siêu cao được.

HỎI : *Với các khu vườn nhãn tạp (ở miền quê) cần cải tạo thế nào cho thích hợp ?*

ĐÁP : Có hai biện pháp chính :

1- Cưa đốn cách mặt đất 50–60cm (5–6 tấc), chờ ra tược mới, ghép mắt tháp của loại nhãn mới, bón phân cho phục hồi, như thế là trẻ hóa vườn nhãn.

2- Với các cây nhãn quý, đã cỗi, nên cắt tỉa cho phục hồi lại, chăm sóc tốt, bón phân kỹ.

Với các cây có cành quá rậm, cũng phục hồi bằng cách tỉa thưa, sau khi thu hoạch quả, cũng có kết quả khả quan.

HỎI : *Trồng các giống nhãn mới của Thái Lan, của Trung Quốc có tốt không ?*

ĐÁP : Chưa hẳn là tốt khi chưa được các cơ quan khuyến nông trồng thử nghiệm, và cây có thích hợp với điều kiện thổ nhưỡng, khí hậu ở nước ta hay không.

Do vậy việc trồng bằng ghép gốc các giống nhãn cũ đạt sản lượng tốt, với việc áp dụng kỹ thuật mới vào mô hình tạo vườn nhãn mới, *theo ý tôi*, vẫn là biện pháp tối ưu.

Không nên chạy theo cái mới, dù trong trồng trọt, khi cái mới đó chưa được kiểm nghiệm trên thực tế, vì kết quả thật còn quá mong manh. Nếu kết quả không đúng như mong đợi, cũng phải bỏ tất cả (trung bình 2-4 năm), trồng lại tất cả (cũng phải mất 2-4 năm), thật là quá phí thời gian.

HỎI : *Trước khi cây ra hoa cần bón phân gì để kích thích sinh trưởng hoa?*

ĐÁP : Trước khi cây ra hoa độ nửa tháng cần bón phân bổ sung như sau :

- Có thể dùng nước phân chuồng ngâm lâu để tưới cho cây từ 2 đến 3 lần, mỗi lần

cách nhau 5 ngày, mỗi cây từ 5 đến 7 gánh, nồng độ 1 : 3 (một nước phân hòa 3 phần nước lã).

– Bón 10kg NPR/ cây hoặc 5kg phân lân vi sinh + 0,3 kí đạm + 0,3 kí kali hòa vào nước (không được đào xới chung quanh gốc cây) tưới đều, hoặc rải một lớp mỏng quanh gốc cây, lấp lên một lớp đất mỏng, tưới đều cho ngấm dần xuống.

Cần lưu ý là không nên cuốc, xới quanh gốc cây vì có thể gây tổn thương bộ rễ, vi trùng, nấm độc sẽ thừa cơ hội để xâm nhập qua các vết thương, đào phá gây thiệt hại nặng nề cho vườn nhãn.

HỎI : Có được dùng chất kích thích sinh trưởng để phun trước khi ra hoa không ?

ĐÁP : Được. Dùng Atonic hoặc kích thích tố Thiên Nông phun cho nụ ra hoa, và khi hoa nở được một tuần thì phun xịt thêm một lần nữa.

HỎI : Có mấy loại bệnh chính ảnh hưởng đến cây nhãn ?

ĐÁP : Có 7 loại bệnh chính là : tơ hồng, bệnh xém mép lá, khô đầu lá, đốm lá, bệnh mốc sương và sương mai, bệnh tổ rồng hại hoa, bệnh thối rễ, lở cổ rễ.

HỎI : Bệnh tơ hồng là gì ?

ĐÁP : Tơ hồng thuộc họ Cusutaceae, phủ kín cả cây, ảnh hưởng đến sự quang hợp của cây nhãn, do vậy cây thiếu dinh dưỡng, sẽ chết.

Cách phòng tơ hồng là dùng liềm giật các dây tơ hồng bám trên tán lá cây nhãn, xong phun xịt lên đầy Cuso₄ (1%).

HỎI : Bệnh xém mép lá, khô đầu lá, đốm lá có thể phòng trừ được không ?

ĐÁP : Có thể dùng Zineb 0,4‰ (4 phần nghìn), Bavistin 0,3‰ (3 phần nghìn), Viben C 0,3‰ (3 phần nghìn), Score, 0,05 (5 phần

10 nghìn), Docomil 0,3‰ (3 phần nghìn) theo cách sau đây thì kết quả mới tối ưu :

- Lần đầu phun thuốc khi vừa thấy có triệu chứng bệnh.

- Lần hai cách lần đầu 16-20 ngày là tối đa, phun thuốc chậm hơn sẽ rất có ít kết quả.

HỎI : Bệnh mốc sương và sương mai có thể phòng trừ bằng loại thuốc gì?

ĐÁP : Đây là loại bệnh thường xảy ra ở nơi khí hậu ẩm lạnh, như cao nguyên gây tổn thương rất đáng kể đối với các chùm hoa, lá, quả non của cây nhãn, cần :

- Dùng hỗn hợp Anvil 0,2‰ (2 phần nghìn), hoặc dùng Bordeaux 1‰ (1 phần trăm), Ridoomil - MZ 0,2‰ (2 phần nghìn), Score 0,05‰ (5 phần 1 nghìn) phun xịt hai lần đúng như hướng dẫn.

- *Lần thứ nhất* khi vừa mới nhú chồi hoa.

– Lần thứ nhì khi hoa nở còn trong vòng 5-7 ngày.

HỎI : Bệnh tổ rồng hại hoa có cách nào phòng trừ hữu hiệu không ?

ĐÁP : Chưa có biện pháp gì phòng trừ hiệu quả cả, do vậy khi thấy bệnh xuất hiện ở chùm hoa làm hoa sụm lại không nở ra, bệnh ở lá làm cho lá lăn quăn... thì chỉ có cách duy nhất là cắt bỏ không thương tiếc chùm hoa, cành lá bị bệnh, gom lại và đốt kỹ để tránh lây bệnh.

HỎI : Bệnh thối rễ, lở cổ rễ nên phòng trừ bằng cách gì hữu hiệu nhất ?

ĐÁP : Vào mùa thu thường xảy ra bệnh thối rễ, lở cổ rễ, cần làm ngay :

- Chống úng thủy vùng trồng gốc nhãn.
- Xẻ rãnh để dễ thoát nước ra chỗ trồng (mà như tôi đã trình bày thì chủ nhà vườn phải tiên liệu việc này chu đáo).
- Hạn chế việc bón phân, tưới gốc nhãn.

- Khơi gốc nhãn, tưới ngay Score 0,05‰ (5 phần 10 nghìn), và Bavistrin (0,5%) vào gốc cây. Cần lưu ý là khi khơi gốc cây, cần giữ sao cho đừng vô tình làm kinh động đến gốc nhãn, gây thêm thương tích, dễ lở cổ rễ, và phần ăn sâu bên dưới là bộ rễ, càng tránh không để tổn hại.

Mọi việc làm vô tình có hại đến bộ rễ đều triệt để tránh, không nên làm xấu đi tình trạng bệnh của bộ rễ nhãn.

HỎI : *Tĩa thưa cành lá có phải là biện pháp tối ưu để phòng trừ một số bệnh ở thân, cành lá nhãn hay không ?*

ĐÁP : Đúng là tĩa thưa cành lá, tạo thông thoáng cho tán lá nhãn từ trên xuống, từ trong ra ngoài là biện pháp được xem như tối ưu nhất để tránh được một số bệnh ở thân, cành chính, tán lá nhãn.

HỎI : *Mùa thu hoạch nhãn chính vụ ở miền Nam là vào tháng mấy ?*

ĐÁP : Vào tháng 6 và tháng 8, còn với loại nhãn thơm ngon, người dân Nam Bộ gọi là long nhãn là nhãn mất rồng (long = rồng, nhãn = mất) thì còn vụ trái mùa vào tháng 12 và tháng 1 dương lịch.

Long nhãn, có người gọi nhầm là nhãn long, là loại nhãn quý ở Nam Bộ, một loại nhãn đặc trưng của Nam Bộ. Vì *Long nhãn* quý như thế, nên gọi nhầm là *nhãn long* thì không còn ý nghĩa gì cả.

Và vì *long nhãn* cực quý, nên sau này ở Nam Bộ lại có thêm *bưởi long* để đối chọi

với với *bưởi 5 roi*. Điều này thì thật vô lý, chúng tỏ người đặt tên bưởi không hiểu được ý nghĩa của *long nhãn* là gì cả. Nhân tiện khi viết về nhãn, tôi có lời đính chính này.

Riêng về nhãn Da Bò thì ở Nam Bộ, mùa thu hoạch chính vụ vẫn là vào tháng 6 và tháng 8 như tôi vừa nêu.

HỎI : *Nên thu hoạch nhãn vào lúc nào ?
Thu hoạch cách nào cho hợp lý ?*

ĐÁP : Nên thu hoạch vào buổi sáng sớm hay lúc chiều tà, lúc nắng ráo, tránh vào lúc nắng lên đã cao, hoặc lúc mặt trời còn gay gắt, nắng sẽ làm cho quả không còn tươi tốt.

Nên dùng kéo cắt ngọn, tránh xước cành, tổn thương đến thân cây, còn phải dành sức để cây nhãn ra hoa, đậu quả vào năm kế tiếp nữa.

Và khi cắt quả, cả chùm quả, *chỉ cắt tối đa từ 1 đến 2 lá, không nên cắt thêm nhiều lá, vì còn nhiều mầm còn ngủ yên, sẽ nhú ra, và sẽ cho quả vào mùa sau.*

Hỏi đáp về kỹ thuật mới trồng nhãn...

Đây là vấn đề cực kỳ quan trọng mà các nhà vườn trồng nhãn, khi thu hái quả, cần lưu ý để hái chùm quả sao cho đúng kỹ thuật.

Và cũng vì vậy mà nên dùng kéo cắt chùm quả, không nên bẻ, sẽ xước vào cành gây tổn thương cành, phải đợi ra mầm mới, rất tốn kém thời gian.

HỎI : *Quả sau khi thu hái, phải làm sao cho tốt, nếu chưa chuyển đi kịp ?*

ĐÁP : Phải rải đều ra, ở chỗ râm mát, vì quả còn “thở”, tức là còn thở hơi ra, nếu để chất đống, sẽ hầm hơi, rất mau hư thối.

Cũng vì vậy mà quả tươi, không thể đựng trong túi nylon, sẽ hầm hơi, nên chóng hư thối, không thể để lâu.

HỎI : *Muốn bảo quản nhãn được lâu, giữ được vẻ đẹp ngoại hình và phẩm chất thơm ngon thì cần điều kiện gì ?*

ĐÁP : Để bảo quản nhãn được lâu dài,

giữ được vẻ đẹp của quả nhãn, đặc biệt là giữ được phẩm chất thơm ngon lâu thì cần giữ đúng những điều kiện như sau :

– *Chăm sóc kỹ* không để sâu bệnh hại quả, đồng thời phải ngưng tưới nước gốc nhãn một tuần trước khi thu hái.

– *Chọn đúng thời điểm thu hái*, nói rõ là không để nhãn quá chín vì không giữ được lâu giảm phẩm chất thơm ngon lúc đến tay người tiêu dùng, mặt khác, nếu hái quá sớm thì nhãn không thơm ngon, không đạt được yêu cầu về phẩm chất. Do vậy mà thu hái là khâu cực kỳ quan trọng, phải là người chuyên môn, lấy mắt nhìn qua là có thể đánh giá đúng mức được quả nhãn ấy thu hái xong, đưa đến tận tay người mua, qua bao nhiêu thời gian, vẫn giữ đúng được phẩm chất thơm ngon. Hay có thể nói là chính người hái, đã định trước phẩm chất ấy khi người mua thưởng thức.

– *Xử lý hóa chất*: Để bảo quản nhãn tươi bằng cách nhúng vào trong dung dịch Benlate

Hỏi đáp về kỹ thuật mới trồng nhãn...

nồng độ 0,1‰ (1 phần nghìn), rồi đem ra, hong cho khô, sắp vào hộp các tông, các cần xé có lót rơm, chuyên chở đi.

– *Khi chuyên chở cần giữ ở độ lạnh 5–10°C, đây là điều kiện thích hợp để giữ được phẩm chất, vẻ đẹp ngoại hình của quả nhãn.*

Nếu muốn bảo quản lâu hơn, để còn có dịp bán ra thị trường, cần giữ ở nhiệt độ thấp hơn 3–5°C, ở nhiệt độ này có thể giữ 10–15 ngày, phẩm chất vẫn thơm ngon.

HỎI : Nhãn dùng để sấy thì cần bảo quản ra sao ?

ĐÁP : Không cần giữ lâu vì giữ lâu bảo quản sẽ tốn kém vô ích. Do vậy khi cần sấy để tách ra làm nhãn nhứt thì sấy ngay khi đem vào, không cần phải bảo quản lâu.

KỸ THUẬT MỜI VỀ TRỒNG ĐIỀU ĐẠT NĂNG SUẤT SIÊU CAO

PHẦN THỨ NHẤT

NHỮNG ĐIỀU CẦN BIẾT TRƯỚC KHI TRỒNG ĐIỀU

HỎI : *Trồng điều dễ hay khó ?*

ĐÁP : Trồng điều không thể gọi là khó khi khắp Nam Bộ hầu hết các nhà đều có trồng một vài gốc điều, nếu ở nông thôn, để có quả cho trẻ nhỏ trong gia đình ăn chơi, lấy hạt nướng.

Nhưng nếu trồng cho đủ để bán, tức là trồng ở qui mô lớn, trồng thành vườn, có giá trị kinh tế cao, cần bỏ vốn đầu tư đúng mức, thì thật là việc không đơn giản, cần phải

nấm vững kỹ thuật mới, thì mới đạt được kết quả tốt.

HỎI : *Kỹ thuật mới về trồng điều là gì?*

ĐÁP : Là hiểu rõ về cây điều với các điều kiện cần và đủ về thổ nhưỡng, về đất đai, về điều kiện khí hậu.

HỎI : *Cây điều có kén đất không ?*

ĐÁP : Cây điều không kén đất, có thể trồng ở khắp nơi, tuy nhiên vùng đất thích hợp để lập vườn điều là đất không nhiễm phèn nặng, nhiễm mặn nặng.

Đất phù sa là đất lý tưởng ở đồng bằng sông Cửu Long để trồng điều. Tuy nhiên không phải chỉ có đất ở vùng đồng bằng là tốt hơn cả, thật ra ở cao nguyên cũng tìm được các vùng đất trồng điều rất tốt.

Trước đây, những năm đầu của thập kỷ 60, tôi đã cùng một số người bạn ra cây số 118 (gần Sông Bé là cây cầu số 100, theo cột mốc cũ) Đồng Xoài, khai phá trồng điều. Tuy phải bỏ dở vì cuộc chiến sau đó ngày càng ác liệt, nhưng số điều trồng được, cạnh dòng suối, lớn nhanh như thổi, chứng tỏ rằng đất cao nguyên trồng điều đạt yêu cầu. Trong khi đó người ta chỉ trồng... đậu phộng (lạc).

Vấn đề tôi muốn nêu ra ở đây là người lập vườn tìm lấy đất thích hợp, cải tạo mà dùng, không nên chờ cho đất cải tạo đặng mình dùng.

HỎI : *Tại sao cây điều, quả điều còn có tên là cây đào lộn hột, quả đào lộn hột ?*

ĐÁP : Điều là màu đỏ, và thật ra ở miền Trung và miền Nam có một thứ quả màu đỏ, ăn vào rất chất, hơi chua, gọi là *quả điều*, dùng để chưng trên bàn thờ, rất đẹp mắt, không dùng để ăn. Ngày nay ở một số vùng quê vẫn còn, dù rất ít.

Còn cây điều (tiếng gọi phổ biến ở Bắc Bộ) thì có cả màu vàng, do hạt nằm bên ngoài, nên người Trung Bộ và Nam Bộ trước đây vẫn gọi là *Đào lộn hột* (thật ra hột, hay hạt lại là... quả chứ không phải hột, hạt gì cả).

Ngày nay cây này gọi phổ biến là *cây điều*, còn *cây điều*, nửa thế kỷ trước, thì chỉ còn vang bóng, hầu như giới trẻ chẳng mấy ai biết rằng đã từng một thời, những năm 50,60,70 vẫn được bày bán ở các chợ Trung Bộ và Nam Bộ.

HỎI : *Tại sao có những vùng lại bỏ vườn điều ? Do không có lợi về kinh tế?*

ĐÁP : Hạt điều vẫn được xuất khẩu, thu

về ngoại tệ, nhưng tư thương đi mua thường ép giá, nên các nhà vườn bực mình, đốn bỏ.

HỎI : *Tại sao không chờ đến xí nghiệp chế biến hạt điều để bán trực tiếp có hơn không ?*

ĐÁP : Như ở xí nghiệp của miền quê tôi, việc đó thật khó, vì nếu làm thế, những người đi... thu mua đành... ở không sao ?

HỎI : *Như vậy lúc nào đâu ra cũng phải qua trung gian ?*

ĐÁP : Tốt nhất là các nhà vườn, vườn điều - nên trồng cho được điều trước đã - sau đấy khi đã có vườn điều, có hạt thu hoạch, cần bán, thì các bạn sẽ hiểu rõ từ vườn điều, chủ vườn thu hái hạt điều không thể đi trực tiếp đến đâu cả, mà cần phải qua tay trung gian.

Tuy nhiên, chúng ta tin sắp tới Chính phủ sẽ có những biện pháp tích cực để giúp chủ vườn tiêu thụ những sản phẩm của mình.

HỎI : *Muốn lập vườn điều cần thiết phải có điều kiện gì ?*

ĐÁP : Cần nhất là nguồn nước, một yếu tố không-thể nào xem thường. Nguồn nước phải dư giả, đủ để tưới cho gốc điều lúc mới trồng, khi gặp nắng hạn lâu dài.

HỎI : *Ở các vùng thấp, người ta đắp đất cao lên để trồng cây điều, tuy nước vẫn ngập, mà rút đi nhanh, cây điều vẫn sống, là do đâu ?*

ĐÁP : Đây là do nước có ngập, nhưng nước ngập khi nước lớn và rút đi do nước ròng, chỉ diễn ra trong ngày, nói cách khác việc lập bộ rễ chỉ diễn ra trong thời gian ngắn, cây điều vẫn sống.

HỎI : *Cây điều chỉ thích hợp ở vùng nhiệt đới, có đúng không ?*

ĐÁP : Trên lý thuyết cây điều sống từ vĩ tuyến 25 Bắc xuống đến vĩ tuyến 24 Nam, nhưng thực tế cho thấy chúng ra hoa kết quả tốt chỉ trừ vĩ tuyến 15 Bắc xuống vĩ

tuyến 14 Nam mà thôi, nói rõ là nó thích hợp ở vùng thật nóng.

HỎI : *Độ cao của đất so với mặt biển cũng quyết định việc ra hoa, kết quả của cây điều ?*

ĐÁP : Đúng như vậy. Tùy theo độ cao và theo vĩ độ mà cây điều sống, phát triển, ra hoa kết quả. Ở Vĩ độ 10 cây điều có thể sống nơi có độ cao 1000 mét, nhưng ở vĩ độ 25 nó không thể sinh trưởng được ở độ cao 200 mét.

Nói rõ là ở vĩ độ 10, gần đường xích đạo nên nơi có độ cao 1000 mét vẫn nóng hơn, còn vĩ độ 25, ở độ cao 200 mét vẫn lạnh hơn.

Như thế đã rõ là cây điều rất thích khí hậu nóng, càng nóng càng ra hoa kết quả tốt.

HỎI : *Nhân hạt điều được nước nào tiêu thụ mạnh nhất ?*

ĐÁP : Thị trường Hoa Kỳ rất kén chọn

chất lượng sản phẩm, nhưng chúng ta vẫn xuất khẩu được sang nước này.

Hiện nay Hoa Kỳ, Canada, Anh, Úc, Nhật Italia và một số nước ở khu vực Đông Nam châu Á vẫn là khách hàng mua nhãn hạt điều của nước ta. Nói rõ hơn, chúng ta không đủ nhãn hạt điều để bán cho khách hàng.

HỎI : *Tại sao không khuyến khích việc đầu tư trồng điều ?*

ĐÁP : Trong cơ chế kinh tế thị trường thì trồng loại cây gì có giá trị kinh tế cao thường được chọn.

Cây điều tuy không tốn kém, nhưng ở nhiều vùng chưa được đầu tư vì thực tế lãi so với trồng các loại cây ăn quả khác chưa cao, mặt khác việc thu mua lại do tư thương quản lý.

HỎI : *Trồng điều tùy thuộc vào những yếu tố nào ?*

ĐÁP : Trồng điều tùy thuộc vào :

- Chế độ mưa
- Chế độ nhiệt
- Chế độ ánh sáng
- Chế độ ẩm của không khí.
- Chế độ giông bão.

HỎI : Mưa đối với cây điều ra sao ?

ĐÁP : Lượng mưa và độ ẩm của đất đi đôi với nhau, nói rõ là lượng mưa tuy ít mà đất vẫn giữ được độ ẩm cao thì vùng đất đó trồng điều vẫn tốt, trái lại, mưa tuy nhiều mà đất không giữ được độ ẩm cao thì vùng đó khó mà trồng điều được,

Vùng đất trồng điều nếu có mạch nước ngầm nông tức là ở mức độ cạn, không sâu bên dưới, thì trồng cây điều rất tốt.

Khi ra hoa và thụ phấn nếu có mưa, dù nhỏ, vẫn làm trôi phấn đi, việc thụ phấn không thành, sẽ không có kết quả.

Trong hoa điều có mật ngọt, nếu thời gian thụ phấn mà có mưa, càng dễ khiến

Hỏi đáp về kỹ thuật mới trồng nhãn...

---

cho hoa bị nấm phá hoại, việc thụ phấn không thành, không đậu quả được.

Ở cực Nam Trung Bộ và Nam Bộ do thời tiết mưa nắng hai mùa rõ rệt, điều kiện khí hậu phù hợp nên điều phát triển được.

Nhưng không ai có thể điều chỉnh thời tiết được theo ý mình, vì vậy mà năm nào có mưa vào đúng mùa điều ra hoa thì năm đó cây điều thất mùa.

Như thế việc trồng điều không phải đơn giản, nếu đúng là trồng điều để kinh doanh, đạt năng suất cao như nhiều người mong muốn.

HỎI : Chế độ nhiệt ra sao ?

ĐÁP : Điều kiện nhiệt độ cao thích hợp với cây điều vì điều là cây sinh trưởng ở vùng nhiệt đới.

Nhiệt độ ở nơi trồng điều không thể thấp dưới 20°C. Do vậy mà chế độ nhiệt độ vô cùng quan trọng đối với trồng điều. Nó không chịu được khí hậu lạnh.

HỎI : Chế độ ánh sáng thế nào cho thích hợp ?

ĐÁP : Cây điều thích hợp với những chỗ sáng sủa, ở nơi rậm rạp điều vẫn sống mà không cho bông, cho trái gì cả.

Các bạn nhà vườn cần lưu ý là ngay với một cây điều cành lá sum xuê thì các cành ở ngoài ánh sáng, có hoa nhiều, đậu quả sai trong khi các cành khuất bên trong thì hoa, trái thưa thớt ngay cả không có hoa hay trái gì cả.

Do vậy mà trồng điều, phải chú ý mé tả nhánh sao cho ánh sáng phân bố đều khắp, không có cành nào bị che khuất thì năng suất mới từ cao đến siêu cao.

Hơn nữa ngày mà bị mây che phủ nhiều, nói vắn tắt là *những lúc trời u ám mà điều trở hoa thì không đậu trái được. Đây cũng là một điều kiện nữa để điều bị mất mùa.*

Trồng điều ở vùng cao nguyên, khi chung quanh có nhiều cây cao che khuất làm cho ngày ngắn đêm dài thì độ chiếu sáng giảm,

Trả lời đáp về kỹ thuật mới trồng nhãn...

---

việc ra hoa đậu quả cũng giảm, dĩ nhiên là sụt giảm năng suất của điều.

Như vậy nếu trồng điều ở cao nguyên, cần liệu sao để địa thế của vườn điều không bị ảnh hưởng của thời tiết, nói rõ là ánh sáng lúc sáng sớm và lúc chiều tà không bị cây rừng vây quanh cản trở, được như vậy thì việc trồng điều mới thành công. Ngược lại, hoặc là tìm địa thế khác, hoặc là tìm loại cây thích hợp để trồng vì đây là trồng kinh tế.

HỎI : Độ ẩm trong không khí thế nào mới thích hợp ?

ĐÁP : Cây điều là loại cây thuộc dạng khó trồng nhất nếu đặt vấn đề trồng để đạt hiệu quả kinh tế cao vì trồng vài gốc điều quanh nhà thì không nói làm gì, còn trồng quy mô rộng để thu hoạch quả, lấy nhân mà xuất khẩu, thì vấn đề không đơn giản.

Độ ẩm của khí trời hay nói rõ là độ ẩm

trong không khí phải bình thường, khô ráo trong lúc cây điều ra hoa, kết quả.

Nếu bấy giờ mà *không khí ẩm ướt, bao phấn không nứt*, không phóng ra phấn hoa, không có được sự truyền phấn bằng côn trùng, tất nhiên là không thể nào kết quả.

Ngược lại thời kỳ này mà khí hậu lại quá khô nóng thì phấn hoa khó thụ tinh trên núm nhụy cái, và hơn nữa nhụy cái lại mau khô héo, teo đi, không hấp thụ tinh kịp.

Một yếu tố rụng quả non nữa là nếu khí hậu nóng quá, cây điều không hút đủ nước để nuôi thân, nuôi quả non thì quả non sẽ khô héo và rụng đi.

HỎI : *Cường độ và mật độ giông bão ảnh hưởng đến cây điều ra sao ?*

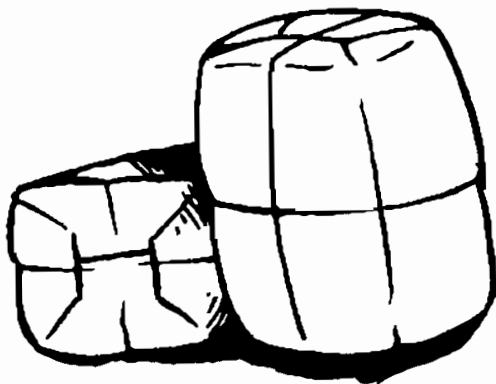
ĐÁP : Cần tránh trồng điều ở vùng mà giông bão liên tiếp xảy ra ở vào thời điểm điều ra hoa kết quả, vì như thế thì khó đậu quả được.

Giông bão không ảnh hưởng trực tiếp đến

việc sinh trưởng của cây điều, song lại ảnh hưởng nghiêm trọng đến việc ra hoa đậu trái, do vậy mà việc trồng điều, hay lập vườn điều cần phải tránh những nơi giông bão liên tiếp xảy ra vào thời điểm mà các cây điều ra hoa, kết quả.

HỎI : *Vùng đồng bằng sông Cửu Long là khu vực đất có nhiều phèn, vậy cải tạo cách gì là tối ưu để trồng điều ?*

ĐÁP : Phân bón chứa nhiều lân và vôi cần thiết để cải tạo đất ở vùng này.

Nước mưa còn có giá trị rửa phèn rất tốt, không tốn kém gì cả. Cách làm là cày trở, phơi đất trước mùa mưa. Qua vài đám mưa lớn đầu mùa thì lượng phèn giảm đáng kể, có thể trồng được cây điều mà không cần tốn phân để cải thiện đất.

HỎI : *Ở các vùng đồi núi thì độ dày của tầng đất mặt là bao nhiêu để có thể trồng được điều ?*

ĐÁP : Một số tỉnh ở miền Đông Nam Bộ cũng có thể trồng được điều với điều kiện là phải cải thiện thật kỹ đất, nói rõ là phải tạo các kho phân dự trữ thật tốt, cần phải ủ lượng chất bổ cần thiết để về sau cây điều ra nhiều hoa, đậu nhiều quả, cho năng suất cao.

Các vùng đất này thường lẫn lộn sỏi đá, và do vậy tầng đất mặt bên trên phải có độ dày tối thiểu 50-60cm (5-6 tấc).

HỎI : *Vùng trồng điều kinh tế bắt đầu cụ thể từ đâu đến đâu ?*

ĐÁP : Vì cây điều là cây nhiệt đới nên từ phía Nam của đèo Hải Vân trở vào đều trồng tốt, tuy nhiên cao nguyên Lâm Đồng, và Đà Lạt, do ở cao, nhiệt độ xuống thấp, trời lại nhiều mây, không thể trồng được.

HỎI : *Vùng nào trồng điều đạt chất lượng sản phẩm cao nhất ?*

ĐÁP : Ở phía Nam của tỉnh Bình Thuận, tỉnh Bà Rịa Vũng Tàu và tỉnh Bình Phước là vùng có đất xám phù sa cổ, đất cát trắng và một phần đất đỏ badan.

Điều kiện thời tiết, khí hậu cũng như thổ nhưỡng rất phù hợp cho việc trồng điều.

Nếu áp dụng điều kiện kỹ thuật mới về trồng điều vào yêu cầu sinh thái của cây điều thì năng suất đạt được sẽ rất cao, có phẩm chất cao trên thị trường nước ngoài.

Vùng này năng suất nhân hạt điều ổn định nên trồng điều để xuất khẩu là ưu tiên hàng đầu.

HỎI : *Còn các khu vực thứ nhì ?*

DÁP : Là miền Duyên Hải từ Đà Nẵng vào đến phía Bắc của tỉnh Bình Thuận, tỉnh Đắk Lắk, Đồng Nai, Bình Dương và Tây Ninh.

Vùng này là vùng đất cát trắng cố định, đất xám phù sa cổ, đất badan thoái hóa phù hợp đặc điểm sinh thái của việc trồng điều kinh tế, nhưng mặt còn hạn chế là *mùa bão sớm*, rất sớm ở Trung Bộ, nhiệt lượng khá thấp ở vùng Đắk Lắk, và cỏ dại khá phổ biến ở các tỉnh miền Đông Nam Bộ.

Do vậy mà các vùng này tuy trồng điều vẫn được mà sản lượng lại biến động theo tình hình khí hậu, thời tiết của từng năm, nên bị xem là vùng hạn chế.

HỎI : *Còn vùng đất hạn chế ba ?*

DÁP : Đây là các vùng đất ở miền Tây Nam Bộ nhiễm phèn, cần phải tôn cao lên, rửa sạch phèn trước khi trồng cây điều.

Như tôi đã từng đề cập đến là chúng ta nên đi tìm đất để lập vườn, và tùy vùng đất mà cải tạo sao cho thích hợp, để tạo ra các

khu vườn cây từ vườn điều đến các vườn cây ăn quả. Nếu các nhà vườn tương lai đều đổ xô đến các vùng đất tốt, vùng đất loại một, để lập vườn trồng điều thì sẽ có tình trạng đổ xô đi mua đất, đất loại một sẽ đắt như vàng, còn loại hai, loại ba thì bị bỏ phế, rất phí.

Vì vậy mà chủ trương của tôi khi viết quyển sách này là phân loại để hiểu giá trị đất đai từng vùng, nhưng lập vườn trồng điều thì *tùy điều kiện của từng người*, miễn sao cải tạo đất cho tốt, đào các kho phân dự trữ đúng kỹ thuật mới, đặt vào đầy đủ các dinh dưỡng cần thiết, lâu dài, đáp ứng được nhu cầu dinh dưỡng và phát triển của vườn điều, sẽ cho năng suất tối đa là việc cần phải làm và nên làm.

HỎI : *Điều ra hoa vào mùa nào ?*

ĐÁP : Khoảng thời gian sau mùa mưa, từ tháng 11 đến tháng giêng là mùa ra hoa của cây điều. Tuy nhiên một số cây điều ra hoa lai rai kéo dài, nên cũng chín lác đác.

Với các cây điều loại này cần tránh nhân giống vì một vườn điều như thế thì thật là tai hại, cây thì ra hoa sớm, cây thì ra hoa muộn, kéo dài mấy tháng không thể nào thu hoạch kịp thời vụ.

HỎI : *Chọn cây mẹ để lấy giống cần chọn theo tiêu chuẩn nào ?*

ĐÁP : Cần chọn những cây đạt sản lượng như sau, tùy theo chúng trồng lẻ loi hay là trồng tập trung trong vườn mà có các tiêu chuẩn khác nhau, tuy nhiên vẫn không mấy chênh lệch :

+ Với những cây trồng tập trung trong vườn thì :

- *Dưới 10 tuổi* : từ 7 ký hạt/năm hoặc hơn.

- *Trên 10 tuổi* : từ 12 ký hạt/năm hoặc hơn.

+ Với những cây mọc lẻ loi thì :

- *Dưới 10 tuổi* : từ 10 ký hạt/năm hoặc hơn.

Hỏi đáp về kỹ thuật mới trồng nhãn...

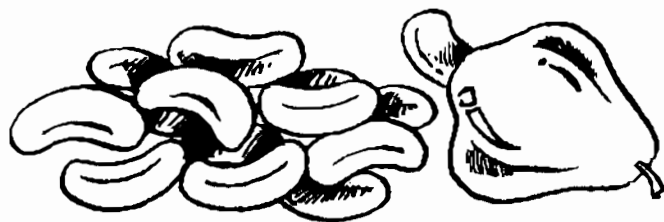
– Trên 10 tuổi : từ 15 ký hạt/năm hoặc hơn.

HỎI : *Cây điều cho năng suất cao từ khi được mấy tuổi ?*

ĐÁP : Từ khi cây điều được 10 tuổi, ít nhất khi 7 tuổi, thì năng suất bắt đầu cao.

HỎI : *Gieo ương hạt điều vào lúc nào ?*

ĐÁP : Vào đầu mùa mưa. Vì mỗi địa phương đầu mùa mưa không đồng nhất, do vậy các nhà vườn cần có mùa gieo trồng điều phù hợp với thời tiết của địa phương nơi mình ở.

HỎI : Chọn hạt giống như thế nào ?

ĐÁP : Người ta chọn các hạt to, chắc nhất, bỏ các hạt dẹt, lép, xấu đi.

Các hạt chọn được cho vào dung dịch nước muối (300-500g muối hòa 10 lít nước) để 15-20 phút, bỏ các hạt nổi, xong rửa bằng nước thường đôi ba lần cho thật sạch, hết mặn, rồi ngâm vào nước lã liên tục thêm 48 tiếng.

Sau cùng ủ hạt đã ngâm vào bao bố (bao tải), tưới ướt đều độ 48 tiếng nữa để giúp hạt nảy mầm nhanh.

Sau đó lựa chọn các hạt nảy mầm tốt đem gieo, còn lại thì dù lý do gì cũng bắt, đều bỏ cả,.

HỎI : Làm bầu ương thế nào cho đúng cách ?

ĐÁP : Dùng bịch nylon cỡ 15x25cm làm vỏ bầu, cắt hai góc dưới đáy để trời mưa nhiều sẽ thoát nước dễ dàng, đục 15-20 lỗ khắp thân của bịch nylon.

Trong ruột bầu nên trộn một lớp đất, một phần cát sông, một phần phân chuồng đã ủ hoại. Bầu ương làm xong thì đặt vào luống ương đặt ở vườn ương.

HỎI : Luống ương có mấy loại ?

ĐÁP : Luống ương có thể làm tạm thời hoặc cố định tùy theo mỗi nơi.

- *Luống tạm thời* : Cuốc san bằng nền vườn, vun lên thành từng luống rộng 1 mét, cao 15cm. Các luống song song nhau, cách nhau 50cm (5 tấc).

- *Luống cố định* : Xây gạch làm thành luống 10cm với bề rộng trong lòng luống là một mét, chiều cao 25cm, chiều dài tùy theo yêu cầu. Ở các thành luống tạo các lỗ thoát nước cách 1,5 mét.

HỎI : Cách gieo hạt đúng kỹ thuật là thế nào ?

ĐÁP : Xếp các bầu bằng bịch nylon vào các luống ương sao cho không ngã đổ được,

xong lấy hạt đã nảy mầm để úp xuống, dùng tay ấn cho lún vào đất trong bầu ương, phần cuống của hạt hơi nhô lên một chút.

Cần lưu ý là trước khi gieo hạt cần tưới kỹ đôi ba lần cho bầu ương ướt đều, nhưng không nên quá ướt.

HỎI : *Nên gieo hạt vào mùa nào ?*

ĐÁP : Vào mùa khô, lúc chưa mưa, chúng ta đã gieo hạt, và do vậy cần chăm sóc, tưới kỹ. Nếu hạt xử lý tốt thì sau 3-5 ngày đã mọc thành cây mầm.

Sáng sớm và lúc chiều tà mỗi ngày hai lần chúng ta tưới ướt đều các bầu ương, đồng thời nên phun dung dịch Bordeaux 1% cách 3-4 tuần một lần để đề phòng nấm độc gây hại.

Chúng ta cũng cần nhỏ cỏ dại ở ngoài bầu cũng như bên trong mặt bầu, ở vùng đất ương hạt giống đều, không để chúng xâm nhập.

40 ngày sau, tính từ ngày gieo hạt, cây

điều non đã đạt đúng tiêu chuẩn xuất vườn, đem trồng (nếu cây con đúng tiêu chuẩn), hoặc để làm gốc ghép.

HỎI : Nhân giống vô tính về cây điều có đặc điểm gì ?

ĐÁP : Nhân giống vô tính là dùng bộ phận sinh trưởng của cây mẹ như chồi, lá, rễ, đặt vào điều kiện sinh trưởng để tạo ra cây con và đem trồng. Do vậy cây điều con có đầy đủ các đặc tính hoàn toàn giống cây điều mẹ.

Còn nhân giống hữu tính thì tuy lấy hạt từ cây mẹ nhưng không rõ cây cha là cây nào, có đặc điểm ra sao, do vậy việc nhân giống hữu tính phải chờ đến khi cây ra hoa, đậu quả mới biết được kết quả.

Nếu cây nhân giống hữu tính đạt yêu cầu, nói rõ là cây giống tốt đúng như ý mong muốn, thì không nói gì, còn kết quả không được như ý muốn, thì mất công trồng, chăm sóc.

Do vậy mà nhân giống vô tính có các đặc điểm hoàn toàn giống như ở cây mẹ là việc làm đáng lưu ý để thực hiện. Hơn thế nữa nhân giống vô tính bằng việc chiết, ghép, giâm hom thường ra hoa sớm hơn việc nhân giống từ gieo hạt, do vậy được ưa chuộng hơn.

HỎI : Về cây điều, việc nhân giống vô tính diễn biến ra sao ?

ĐÁP : Với cây điều việc nhân giống vô tính thường bằng cách chiết cành, ghép gốc và giâm hom.

HỎI : Mùa nào thích hợp để nhân giống vô tính ?

ĐÁP : Cây điều sinh trưởng vào mùa mưa. Và việc nhân giống vô tính, nói cách khác là việc chiết cành, ghép gốc, giâm hom chỉ thành công nếu được thực hiện đúng vào thời kỳ sinh trưởng của cây mẹ, tức là mùa mưa.

HỎI : Nhân giống bằng chiết cành thực hiện ra sao cho đúng kỹ thuật ?

ĐÁP : Đây là cách dễ dàng và ít tốn kém hơn cả thực hiện gồm các công đoạn :

- Cắt khoanh vỏ ở gốc cành chiết, một cành mọc khỏe, dài độ 30-40cm (3-4 tấc), chỗ chiết to khoảng 1cm đường kính, màu vỏ nâu nhạt có từ 3 đến 4 cành.

Cần nhớ là cành già màu nâu sẫm, chiết cành này tỷ lệ sống thấp, không đạt tiêu chuẩn cho phép.

Cần nhớ là chỉ cắt phần vỏ, lột hết vỏ, không phạm vào lõi gỗ, nếu không, cành sẽ chết khô trước khi vỏ kịp ra rễ.

Dùng rễ lục bình, hoặc rơm rạ, rêu, xơ dừa tẩm dung dịch chất kích thích ra rễ bán trên thị trường, tốt nhất là IBA vì IBA làm cho ra rễ cực nhanh. Có thể dùng các chất khác để thay thế, nếu IBA không có, như NAA hoặc IAA, nhưng kết quả kém hơn rất nhiều.

Pha 1g bột chất IBA vào 5 đến 10 lít nước (100–200 ppm). Để bột này hòa tan vào nước lã thì trước tiên hòa vào một ít cồn 90o, sau đó đổ dần vào nước, vừa đổ vừa khuấy liên tục, bột không lắng cặn, không kết tủa.

Nhúng rễ lục bình (bèo Nhật Bản) hoặc rơm rạ, hoặc xơ dừa vào dung dịch chất kích thích sinh trưởng rồi bó quanh chỗ vỏ lột, xong lấy bịch ny lông bó lại.

Sau khoảng 30 ngày, có thể hơn kém 10 ngày nghĩa là sớm nhất là 20 ngày, trễ nhất 40 ngày thì chỗ bó sẽ ra rễ.

Có thể cắt tỉa cành chiết bên dưới chỗ bó, tháo nhẹ lớp ny lông bó nhánh, đặt cành chiết vào vườn ương trước khi đem trồng ngoài trời.

Thời gian này cần chăm sóc, tưới kỹ vì cây đã sống, nhưng cần tránh tổn thương bộ rễ, làm mất sức cành chiết.

HỎI : Ghép gốc cách nào cho đúng kỹ thuật ?

ĐÁP : Có hai cách ghép là ghép chẻ nêm và ghép trên cây mầm, tùy theo chủ vườn mà thực hiện cách tối ưu.

HỎI : Xin nói rõ về ghép chẻ nêm ?

ĐÁP : Ghép chẻ nêm, gồm các yếu tố sau cần thực hiện cho đúng :

Ghép gốc là cây ương trong bầu, khoảng 35-40 ngày tuổi.

Cành ghép là cành cắt từ cây mẹ, ở đầu ngọn, chưa ra hoa, dài chừng 15-20cm cắt làm cành ghép.

Cành sau khi cắt phải xếp vào bao bố (bao tải) và tưới nước cho cành ghép luôn luôn được tươi, và không nên giữ quá ba ngày mà vẫn chưa ghép. Cách tốt nhất là ghép ngay sau khi cắt cành ghép, cắt đến đâu nên ghép ngay đến đấy, thì tỷ lệ thành công sẽ cao nhất.

Cách ghép : Cần cắt ngang thân của cây

ương, bên trên gốc khoảng bốn lá, chừng 5cm trên lá cuối cùng, rồi dùng dao sắc chẻ đôi, sâu khoảng 3–4cm.

Lấy cành ghép, dài khoảng 10–15cm, không nên dài quá, nếu dài quá thì cắt bớt phần ngọn đi, vạt hai bên cành ghép như hình cái nêm, chiều dài chỗ vạt phải bằng với chiều sâu vết chẻ đôi ở trên cổ cần ghép vào, sao cho thật ăn khớp.

Các bạn cần nhớ là ít nhất hai bên chỗ vạt, phải có một bên ăn khớp với thân ghép thì cành ghép mới sống. Còn cả hai bên đều ăn khớp vào nhau thì khả năng sống của cành ghép rất cao.

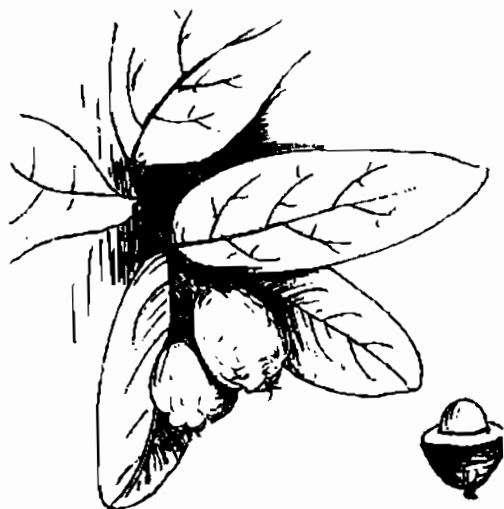
Ghép xong thì dùng băng ny lông dài 40–50cm (4–5 tấc), rộng 1,5–2cm quấn quanh chỗ ghép, xong buộc kỹ lại, thật nhẹ tay. Để chỗ ghép được thành công tốt đẹp, cần tránh xô lệch chỗ ghép, cành sẽ chết.

Khi ghép xong, cột chỗ ghép thật nhẹ nhàng, chụp lên trên cành ghép, tránh chạm đáy bịch ny lông lên đầu cành ghép, để tránh

việc thoát nước quá nhiều, cành ghép sẽ héo đi.

Cần có một cành chống đỡ ở cạnh gốc ghép để khi ghép xong, buộc cành ghép vào cành chống đỡ, không để cành ghép quá nặng, quần mình xuống, sẽ chết.

Cây mām này rất non nên việc ghép cành của cây mẹ vào rất khó khăn, do vậy muốn thành công cao thì đòi hỏi người ghép phải “lành nghề”, nói cách khác là phải khéo tay, nhẹ tay và thành thạo.

Ghép xong, trong khoảng thời gian 15 ngày đầu cần sự chăm sóc thật tỉ mỉ, phải đặt cây ghép vào vườn ương có che bớt ánh nắng trưa gay gắt.

Trong 15 ngày đầu sau khi ghép thì mỗi ngày tưới 6-8 lần, tưới sương, có thể dùng bình xịt để phun nước.

Sau 15 ngày đầu thì các lần tưới giảm lại, nhưng tưới nhiều hơn, tránh chỗ ghép không bị nước tưới vào.

Việc chăm sóc này cực kỳ quan trọng, quyết định việc ghép thành công hay không, cần lưu ý là tránh tưới lên chỗ ghép.

Hằng ngày cần nhẹ tay lật bỏ các cành mọc ra từ chỗ gốc ghép, dưới chỗ ghép để gốc ghép dư chất dinh dưỡng nuôi cây ghép.

Sau 10-15 ngày thấy cành ghép đâm chồi, ra lá non thì thật nhẹ nhàng tháo bỏ bịch ny lông đây chụp trên cành non để cành ghép tự do hô hấp không khí bên ngoài.

Lúc này có thể nói là hy vọng thành công

Hỏi đáp về kỹ thuật mới trồng nhãn...

---

trong ghép cành xem như có kết quả rồi, cần săn sóc tiếp thật chu đáo.

Việc tháo dỡ dần che thực hiện từ từ để cành ghép quen dần với ánh nắng, quen với sự quang hợp.

Sau 40-50 ngày chỗ ghép đã liền chắc với nhau rồi, nên cắt tháo băng buộc chỗ ghép đi, tránh phạm vào chỗ ghép.

Ba tháng sau, kể từ ngày ghép, gốc ghép đã thành công, cần chuẩn bị để đem ra trồng vĩnh viễn.

HỎI : *Trong kỹ thuật trồng điều... có đề cập đến giâm hom, vậy giâm hom điều thế nào cho thích hợp ?*

ĐÁP : Trong cách nhân giống vô tính của cây điều, giâm hom là một cách nhân giống ít người áp dụng vì cho rằng tỷ lệ sống rất kém.

Thật ra ở những cây 1-2 tuổi giâm hom ra rễ rất nhiều, còn những cây già thì không ra rễ, hoặc ra rễ rất thấp.

Nhưng vấn đề cần đặt ra là lấy hom từ các cây ương hạt ở độ tuổi đó, mới 1-2, thì không thể biết chắc chắn nó sẽ ra sao, tốt xấu thế nào, do vậy không nên lấy hom từ các cây ương hạt.

Việc lấy hom thực hiện ở *các cây ghép*, vì như vậy thì vẫn giữ được nguyên vẹn đặc điểm của cây mẹ.

Chọn các cành *có vỏ mỏng cùng màu xám nhạt* trên các cây ghép dưới hai năm tuổi, phần lõi gỗ bên trong còn rất mềm, chưa hóa gỗ, cắt xéo (cắt vát) để tăng thêm bề mặt tiếp xúc với đất khi giâm, ra rễ dễ hơn.

Dùng chất kích thích IBA nồng độ 1% để ngâm gốc hom vào dầy từ 6 đến 8 tiếng. Nếu trường hợp không có IBA thì dùng NAA nồng độ 0,1‰ (một phần ngàn) cũng ngâm 6 đến 8 tiếng.

HỎI : *Giâm hom dùng những vật liệu gì là đúng kỹ thuật ?*

ĐÁP : Các bầu nylon chứa hỗn hợp cát

Hỏi đáp về kỹ thuật mới trồng nhãn...

trộn phân chuồng tỷ lệ 1 : 1 tức là một phần cát trộn với một phần phân chuồng, tưới nước cho ướt.

Các bịch ny lông làm bầu cần cắt hai góc bên dưới, khoét độ 15 lỗ xung quanh để dễ dàng thoát nước khi tưới nhiều hoặc có mưa to.

Các bạn nhà vườn cần nhớ là trong giâm hom vô tính, thời gian giâm hom là lúc các cây điều sinh trưởng, tức là vào mùa mưa, do vậy phải tính đến việc mưa to, nước nhiều. Vì thế cần khoét lỗ đều từ trên xuống, luôn cả hai góc hai bên để dễ thoát nước.

Bầu ương đặt trong nhà ương có che chắn kỹ, lợp bằng ny lông màu trắng trong, để tưới và phun sương bằng bình xịt, nhiệt độ trong nhà giâm này giảm hơn bên ngoài.

Tưới phun sương nên thực hiện cách giờ một lần, đều đặn cho đến khi ra lá, mọc rễ thì giảm dần các lần tưới, cần giảm dần, không nên giảm nhanh cây giâm sẽ chết.

Khi thấy ra lá non, không thể cho là cây

con đã sống, cành hom đã có rễ, mà có thể đây chỉ là đặc tính sinh lý nhất thời của cành hom, rễ vẫn chưa mọc ra cái nào cả.

Phải tưới đều đặn cách giờ một lần, phun sương bằng bình xịt nhiều ngày liên tục cho đến khi các cây mọc lá, sống giả tạo chết dần đi, *chỉ còn các cây có mọc rễ và sống như cây bình thường* lúc đó mới giảm dần các lần tưới.

Khi đem trồng ra vườn, vào các ngày có mưa, cẩn thận không cho bộ rễ non nớt này gãy, có như thế thì giâm hom mới thành công.

Vì cây vô tính giâm hom hoặc chiết nhánh có bộ rễ yếu ớt hơn cây ương hạt nên khi trồng ra vườn cần đào rễ sâu hơn.

Cây ghép thường có hiện tượng *bất hợp* chỗ ghép, nói rõ là chỗ ghép sẽ từ từ không dính cành ghép vào các gốc ghép, *cành ghép sẽ chết*, nên cần đặt chỗ ghép âm sâu xuống dưới đất, để rễ sẽ mọc ra, mọc quanh cổ ghép. Do vậy mà về sau, có khi đến hai năm

Hỏi đáp về kỹ thuật mới trồng nhãn...

sau, cành ghép có *bất hợp*, có tách rời khỏi thân cây ghép, thì vẫn sống như thường.

Điều *bất hợp* trong cách ghép giữa cành ghép và gốc ghép này đã làm đau đầu các nhà trồng điều nói riêng, trồng các loại cây khác nói chung, vì gốc ghép và cành ghép không cùng đặc điểm sinh lý, nên sau một thời gian sống tạm bợ, bị ép buộc, cành ghép tự nó tách ra khỏi gốc ghép, và chết.

HỎI : Vườn ương nên thực hiện thế nào?

ĐÁP : Điều kiện trước tiên là phải tuân thủ các điều kiện vệ sinh tối thiểu, cần tránh xa các đường mương rãnh nước, cần hạn chế đến mức thấp nhất bất kỳ việc lây mầm bệnh nào cho cây ương.

Một vườn ương gia đình tạo nguồn cây con cho 5-7 héc ta đất vườn chỉ đòi hỏi một diện tích đất rộng độ 20 mét vuông nên việc giữ gìn vệ sinh cao không có gì là quá khó.

Do vậy việc *tránh mầm bệnh* là việc cần thực hiện, cần đặt lên hàng đầu. Tuy nhiên,

không ít gia đình lại kém quan tâm, cho rằng ương hạt, ương hom, ương cành, ương gốc ghép thực hiện bình thường, không cần giữ vệ sinh. Đây là sai lầm tai hại, lâu dài về sau.

Ương cây con, giâm hom, ương gốc ghép nếu thực hiện tốt từ đầu, tránh các mầm bệnh thì lâu dài về sau vườn điều phát triển tốt, tránh được các bệnh không đáng có.

HỎI : Có thể tạo vườn ương kinh tế không ?

ĐÁP : Rất nên vì đây là việc được nhiều nhà vườn tạo vườn ương kinh tế, nói cách khác là các nhà vườn ương để bán cây điều giống, cung cấp cây trồng cho các hộ làm giàu bằng trồng điều, trồng các loại cây ăn quả khác.

Muốn lập vườn ương kinh tế thì đòi hỏi phải tạo cho được một vườn ương đặc chủng, đồng nhất về chất lượng sản phẩm, thuận tiện đường giao thông, gần các nơi trồng

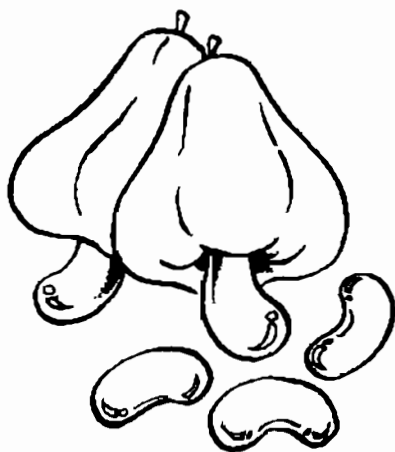
điều, để việc vận chuyển điều con từ vườn ương kinh tế đến các vườn trồng được dễ dàng, thuận lợi.

Muốn lập vườn ương kinh tế thì cần trước tiên là nguồn nước tưới đầy đủ, không bao giờ cạn kiệt cả, kể đến là cây giống cần có đầy đủ để cung cấp hoặc là gốc ghép, hoặc là cành ghép, hoặc là các hạt để ương lên cây con.

Vườn ương kinh tế là vườn ương có quy mô sản xuất nhỏ là dưới một triệu cây mỗi năm, to là trên một triệu cây mỗi năm, cần có nhiều nhân công ở các khâu làm bầu, vô đất, gieo hạt, một số công nhân kỹ thuật lành nghề để ghép gốc, ghép cành, chiết nhánh.

Trong vườn nên tạo lối đi lại thông thoáng giữa các liếp ương, đất ở vườn ương cần bằng phẳng, tránh việc có nơi trũng, đọng nước.

Gieo ương nên tính toán cho phù hợp ở từng vùng, vì khi mùa mưa đến là đem trồng ra vườn, do vậy cần thực hiện sao cho thời

gian từ xử lý hạt giống, đến khi gieo xong, mọc cây con tốt là 40 ngày. Đúng thời gian này thì các nhà vườn đến mua về trồng, không nên lưu cây con lại lâu trong vườn ương vì :

a) *Cây con đã lớn* khi đem trồng thực sự sẽ rất khó khăn, do rất dễ đứt gãy rễ, cây sẽ không sống thọ, hoặc sống mà èo uột, không kinh tế.

b) *Cây con sau thời gian trên, 40 ngày,* sẽ phải phòng ngừa các loại bệnh. Việc này rất tốn kém nếu tính một vườn ương có đến

hàng triệu cây để cung cấp giống cho khắp nơi.

Việc các vườn ương kinh tế này cần thực hiện – một việc khó khăn hàng đầu – là làm sao *thu mua được hạt điều đúng tiêu chuẩn về phẩm chất*, để khi ương ra thì có điều con tốt, đầy đủ tính chất tốt đẹp của cây mẹ.

Việc trồng điều kéo theo các dịch vụ khác rất lợi ích cho người biết kinh doanh, biết nắm bắt cơ hội thuận tiện để làm giàu.

Người lập vườn trồng điều rất cần con giống, và người lập vườn ương kinh tế đáp ứng nhu cầu đó của chủ vườn trồng điều.

Các hạt giống tuyển chọn vào mùa điều chín rộ từ tháng ba đến tháng năm, cần thu hái, phơi khô và gieo hạt ngay. Có như vậy thì khi mùa mưa đến, cây con đã có sẵn, dễ dàng cho người đến mua.

HỎI : Khi trồng điều cần lưu ý đến đặc điểm sinh thái gì của cây điều ?

ĐÁP : Cây điều rất ghét đất nhiễm mặn và nhiễm phèn, do vậy cần xử lý đất tốt khi đất bị phèn nhẹ, mặn nhẹ.

HỎI : *Cần cải thiện giống điều hiện có ở nước ta không ?*

ĐÁP : Ở nước ta hiện nay có hai giống :

1- Giống cao lớn, ít cành, tán lá thưa, thân trên cành cao và hẹp.

2- Giống thấp, cành lá um tùm, tán lá xòe rộng, phần cành thấp, sát mặt đất.

Giữa hai loại cây này còn có nhiều loại trung gian, cần chọn loại nào thích hợp nhất để trồng trong vườn.

HỎI : *Điều bắt đầu ra hoa vào năm tuổi thứ mấy ?*

ĐÁP : Khi điều được ba năm tuổi thì ra hoa, kết quả đợt đầu tiên. Nhưng cần chờ đến mấy năm sau, từ năm thứ 7 đến năm thứ 10 mới ổn định về sản lượng. Do vậy

việc trồng điều không thể nào cho kết quả sớm.

Kinh nghiệm cho thấy cây điều nào cho hạt sớm thường về sau năng suất không cao, do vậy vườn điều nào có những cây cho hạt sớm không nên mừng, vội cho như thế là đã rất tốt, đạt được yêu cầu.

Cây điều cho hạt tốt, về sau năng suất cao còn phải kể đến điều kiện dinh dưỡng của cây điều, nói rõ là vấn đề tạo ra các hố phân dự trữ tốt, đầy đủ chất lượng, để điều có thể hấp thụ các chất dinh dưỡng cần thiết.

PHẦN THỨ NHÌ

**NHỮNG ĐIỀU NGƯỜI TRỒNG ĐIỀU
CẦN BIẾT NẾU MUỐN TRỒNG ĐIỀU
ĐẠT NĂNG SUẤT SIÊU CAO**

HỎI : *Cây điều thực sự cần bao nhiêu
cành nhánh ?*

ĐÁP : Do cây điều cần nhiều ánh sáng, các cành phơi ngoài ánh sáng, có nắng vào lúc tốt trời rọi đến, sẽ ra nhiều hoa, kết nhiều quả, nên cần tỉa thưa cành nhánh để vườn điều có ánh nắng từ trên xuống, phân bố toàn bộ tán lá của cây.

Các bạn chủ nhà vườn cần lưu ý là không phải cành nhánh nhiều mà điều cho nhiều quả, thật ra chỉ các cành nhánh phơi ra ánh nắng mặt trời mới ra nhiều hoa, đậu nhiều quả mà thôi.

Vì vậy chúng ta cần mé, tia để các cây này có tán lá thưa, các cành mẹ bên trong, bên dưới đều có ánh nắng chiếu đến.

Có thực hiện được điều này tốt thì cây điều nói riêng, vườn điều nói chung mới thành công, còn nói cụ thể là mỗi cây điều cần bao nhiêu nhánh thì không thể, vì thực tế cành nhánh phân bố khác nhau của mỗi cây.

**HỎI : Tỷ lệ hoa lưỡng tính trên mỗi cây có quyết định sai quả hay không ?
Phải làm sao ?**

ĐÁP : Cần chọn giống từ cây mẹ sai quả, theo tiêu chuẩn :

– Chọn cây giống lẻ loi :

+ Trên 10 tuổi đạt 10/15kg hạt/cây hoặc cao hơn.

+ Dưới 10 tuổi đạt 7–10kg hạt/cây hoặc cao hơn.

– Chọn cây giống trong vườn tập trung :

+ Trên 10 tuổi đạt 8-10kg hạt/cây hoặc cao hơn

+ Dưới 10 tuổi đạt 5-7kg hạt/cây hoặc cao hơn.

Chọn giống kỹ từ cây mẹ thì sẽ có hạt tốt cho cây con vì *chỉ có hoa lưỡng tính mới đậu*, còn hoa đực thì không.

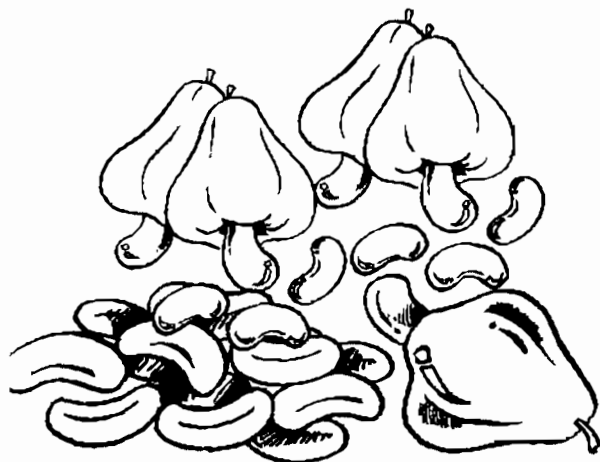
Nhiều vườn điều thấy ra hoa đặc cả cây, thế mà phần lớn là hoa đực, khi đậu trái thì không được mấy quả, rất uổng công.

HỎI : Có cách nào cải thiện không ?

ĐÁP : Không thể được, vì một khi cây điều đã ra nhiều hoa đực hơn hoa cái thì đến ngày chúng chết tình trạng cũng không khá hơn.

Tốt nhất là khi gặp tình trạng này nên cưa bỏ cây cũ, cách mặt đất 50cm (5 tấc), chờ đâm lên mấy chồi non, ghép mắt cây điều sẵn có nhiều hoa lưỡng tính là giải pháp tối ưu.

Hầu hết các nhà vườn đều áp dụng cách

này vì đây là cách duy nhất, đơn giản, tiện lợi, ít tốn thời gian nhất.

HỎI : *Tiêu chuẩn nào để chọn cây điều mẹ làm cây để giống ?*

ĐÁP : Để chọn cây điều mẹ làm cây để giống, vào thời điểm hoa nở rộ, người ta đếm một số hoa ở các phía tán của cây và chọn những cây có tỷ lệ hoa lưỡng tính đạt từ 15% trở lên.

Các bạn cần chú ý là nhiều khi nhìn vào cây, thấy rất sai hoa, nhưng nếu nhìn kỹ thì có một số cây toàn là hoa đực, rất ít hoa

lượng tính, nên cuối cùng không đậu được mấy quả.

HỎI : *Người ta phải chọn các cây điều nở đúng mùa (chính vụ), và thời gian nở hoa chỉ kéo dài khoảng 15 ngày để làm cây giống có đúng không ? Tại sao ?*

ĐÁP : Đúng, vì có những cây nở hoa rất sớm, ngay cả đầu mùa nắng, nghĩa là chỉ một tháng sau khi mùa mưa kết thúc. Nếu gặp năm mùa mưa kéo dài dây dưa, thì các cây điều loại này đều không đậu trái được khi nở hoa mà gặp vài cơn mưa còn rớt lại.

Những cây điều nở hoa rải rác kéo dài hơn tháng, cũng không thể chọn làm cây giống tốt được.

Chỉ những cây ra hoa, đậu quả trong thời gian ngắn 10-15 ngày vào giữa mùa ra hoa tức giữa khoảng tháng 11 và tháng 1 thì mới dùng làm cây điều để giống được.

HỎI : *Những cây điều bị rụng quả non*

là do di truyền hay do ảnh hưởng từ ngoài ?

ĐÁP : Có thể do di truyền nếu đã áp dụng kho phân dự trữ (như đã nói rất nhiều, rất đầy đủ ở phần một của quyển sách này, yếu tố cần thiết của kỹ thuật mới về trồng các loại cây) mà cây điều vẫn rụng nhiều quả non, thành ra đậu quả mà không giữ được quả. Như thế cây điều này chỉ còn có cách là cưa từ gốc lên một đoạn 50cm (5tấc), chờ mọc ra các chồi, lựa một vài chồi khỏe mạnh để lại, dùng làm gốc để thay các loại điều có phẩm chất tốt.

Ngoài ra rụng quả non, còn có thể do bị nắng hạn kéo dài, thiếu nguồn nước tưới, do chế độ dinh dưỡng (bón phân không hợp lý), cũng có thể do nấm bệnh phát sinh. Vì vậy cần theo dõi, dùng đủ cách trong thời gian 2-3 mùa rồi mới có quyết định cưa để cải thiện hay vẫn giữ cây cũ.

HỎI : Để hạt điều có tình trạng tốt cho

công nghệ chế biến thì nên thu hái lúc nào cho đạt tiêu chuẩn ?

ĐÁP : Để hạt điều có tình trạng sinh lý tốt cho công nghệ chế biến lớn thì nhà vườn cần thu hái hạt vào thời điểm hạt chín kỹ. Sau khi thu hái về vật lấy hạt, rửa sạch hạt rồi đem phơi vài ba nắng để hạt khô bớt nước, hạt săn bóng, không bị nhiễm nấm bệnh.

Hạt cần bảo quản trong bao hay trong thùng tránh chuột phá hại trước khi đem bán.

HỎI : Để hạt điều lấy nhân bán ra thị trường nước ngoài đạt tiêu chuẩn thì mỗi kí hạt khô, có bao nhiêu hạt ?

ĐÁP : Để sản phẩm nhân hạt điều của nước ta bán ra thị trường nước ngoài đạt cấp chuẩn W320 thì hạt dùng để chế biến phải nặng 5,92 đến 6,36g nghĩa là trong mỗi ký

có từ 157 đến 169 hạt khô (độ ẩm không quá 10%).

HỎI : *Một vườn điều đạt năng suất theo tiêu chuẩn nào mới gọi là cao ?*

ĐÁP : Nếu trồng khoảng 100 cây/ha nghĩa là trồng theo khoảng cách 8x8m (hàng cách hàng 8 mét, cây cách cây 8 mét), mà đạt bình quân 700 -800 ký hạt/ha/năm thì gọi là có năng suất cao.

Ở nước ta hiện nay hầu hết các nơi chỉ đạt chưa đến 300 ký hạt/ha/năm phải nói là năng suất còn rất thấp.

Do vậy mà trong quyển sách này khuyến khích các bạn tạo các kho phân dự trữ, trồng cây điều ngay trên chính các kho phân này, rồi về sau cứ 5-7 năm tạo các kho phân dự trữ khác.

Có tạo các kho phân dự trữ đúng mức thì mới hy vọng các bạn chủ động được nguồn giống đạt năng suất siêu cao được.

HỎI : *Tại sao ở nước ta chưa có giống điều tốt ?*

ĐÁP : Vấn đề là do chúng ta cải thiện từng bước một để dần dần có được giống điều tốt vì không ai tạo được giống điều tốt – qua nhiều nghiên cứu dài ngày và tốn kém – lại bỏ cho người khác hưởng cả.

Do vậy chính chúng ta phải làm cho được việc tạo ra một giống điều tốt – cải thiện dần từ giống cũ – và từng bước một chúng ta có thể làm được điều đó.

Ở Bình Thuận, khi khảo sát giống điều, đã phát hiện thấy một số cây mẹ trong vườn điều tư nhân ở Tánh Linh đạt tỷ lệ nhân hạt trên 33% (ba mươi ba) theo trọng lượng.

Như vậy, do việc tìm tòi nghiên cứu, chúng ta có thể tạo một dòng điều mới, đạt sản phẩm tốt, chất lượng cao, năng suất siêu cao.

PHẦN THỨ BA

NHỮNG ĐIỀU CẦN PHẢI LÀM ĐỂ CÓ VƯỜN ĐIỀU SIÊU CAO SẢN

HỎI : *Kỹ thuật trồng điều thâm canh là thế nào ?*

ĐÁP : Do cây điều cạnh tranh với các loài cây hoang dại khác rất kém, vì vậy xử lý để loại bỏ các cây hoang dại là khâu cực kỳ quan trọng.

Các loại cỏ mỹ, mắc cỡ, cỏ tranh là nhân tố cực kỳ bất lợi trong vườn điều thâm canh, do vậy cần phải loại bỏ.

Việc làm này cần thực hiện vào đầu mùa mưa, lúc đất mềm, các loại cỏ dại vừa mọc trở lại, chưa kịp ra hoa.

Cày, ủi nhiều lần cho cỏ dại đứt ra như

nát. Rồi mưa xuống vài đám, mưa to, đủ để các loài cỏ này thối rữa, chết tận gốc.

Trong khâu chuẩn bị đất này, cần xử lý sạch sẽ các loại cỏ dại để chúng không xâm thực vùng đất cần bảo quản các chất bổ dưỡng bón vào đất.

Thế nên việc diệt cỏ dại, diệt tận gốc là điều cực kỳ cần thiết, không thể làm lầy có lầy để, cũng không thể xây dựng vườn điều thâm canh cùng một cách với việc tạo các vườn cây ăn trái khác. Vì dù chi phí buổi đầu có cao nhưng về lâu về dài thì lợi ích không phải là nhỏ.

HỎI : Cần nuôi dưỡng các “loại cỏ” có ích gì cho vườn điều ?

ĐÁP : Cần giữ các loại là “cỏ dại” những loài cây có lá rộng, bụi thấp, hoặc có thân lò lan trên mặt đất, thuộc họ đậu.

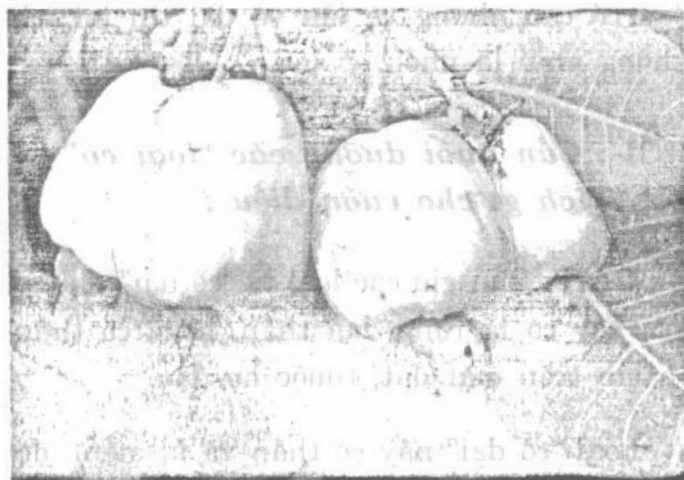
Loại “cỏ dại” này có thân và lá mềm, để dùng phân hủy tạo nên một lớp thảm mục

che khuất mặt đất, không cho các loài cỏ dại có hại đối với cây điều mọc lên.

Tấm thảm này lại là chất bổ để hoàn trả lại đất những gì nó đã hấp thụ.

Ở bộ rễ của “cỏ dại” này có những nốt sần chứa nhiều chất đạm, giúp cho đất tăng rất nhiều độ phì.

Chỉ cần tốn hạt gieo một lần vào đầu mùa mưa, chúng sống và lại rụng hạt xuống đất để rồi mùa mưa hết, chúng lại đồng loạt

chết để rồi mùa mưa năm sau, chúng lại đồng loạt sống lại, mọc lên mạnh mẽ.

Khi “cỏ dại” có ích này chết thì tạo nên một tấm thảm xanh hữu cơ, góp phần vào việc cải tạo đất cực tốt.

Vì chúng là những loài ngắn ngày nên chỉ sống vào mùa mưa, rồi về sau khi mùa nắng đến, chúng chết đồng loạt. Và vì chúng thuộc họ đậu nên để lại trên mặt đất một tấm thảm xanh hữu cơ rất cần cho cây điều.

HỎI : *Tại sao phải gieo ngay các loài “cỏ dại” có ích trước khi trồng cây điều ?*

ĐÁP : Do các loài “cỏ dại” có ích đều thuộc họ đậu nên chúng sống sớm ngày nào là để giành chỗ với các loài cỏ dại đối với cây điều.

Hơn nữa một khi chúng chết thì tạo ra một thảm xanh hữu cơ, góp phần cải thiện đất rất rõ nét, do vậy việc trồng sớm là hợp lý.

HỎI : Trồng điều vào tháng nào là hợp lý ?

ĐÁP : Vì cây điều con, ương trong bầu rất yếu ớt, bộ rễ non nớt cần được tưới nước đều đặn, chớ không phải nhiều, nên trồng điều phải vào đầu mùa mưa và phát triển tốt suốt mùa mưa.

Nhưng ở vùng đất phù sa cổ, hể mùa mưa là có ngập úng, cần phải tôn cao các khu vực trồng điều trước đã, và có hệ thống thoát nước hoàn chỉnh để xả nước ngay khi vừa bị ngập sau cơn mưa.

Như thế việc trồng điều cần linh hoạt sao cho thích hợp với từng địa phương mình đang sống, không theo một công thức cứng nhắc nào mà các sách viết ra có thể đúc kết được.

HỎI : Ở địa hình dốc, thoát nước tốt, như ở cao nguyên thì việc trồng điều có thể diễn ra suốt mùa mưa, có đúng không ?

ĐÁP : Không đúng, vì độ dốc thoải thì trời mưa, dù to mấy cũng không bị nước lũ ngăn cản, phiền toái gì cả.

Nhưng các bạn cần lưu ý một việc cực kỳ quan trọng là đất cùng dốc thoải, nước cùng chảy mạnh khi có mưa, cùng mang đi các chất màu mỡ, dễ làm đất đai nơi này bạc màu.

Đây là chưa nói đến việc đặt các cây con vào các hố phân dự trữ, hễ có mưa to đổ xuống, cây điều bị lung lay, nước lại cuốn đi các chất màu mỡ trong đất mà con người đã dày công đặt vào đấy.

Ở các vùng này, chủ nhà vườn nên dùng các cây con như cọc, đóng vào đất, giăng dây buộc chặt các cây con vào cọc, sao cho buộc tuy chặt, vẫn không tổn thương đến cây con, cắm cạnh bên cây con ấy một khúc tàu dừa để che bớt sức xói mòn của mưa.

Có như thế mới có thể yên tâm đặt các cây con xuống, nhưng dù sao các cơn mưa

Hỏi đáp về kỹ thuật mới trồng nhãn...

---

to, cũng đều gây thiệt hại ít nhiều đối với cây con.

HỎI : *Trồng điều bước đầu với mật độ lớn, về sau tỉa bỏ bớt đi cho thưa, có hợp lý không ?*

ĐÁP : Hoàn toàn không hợp lý vì lẽ ngay cả năm đầu tiên cây điều đã mọc với tán lá xòe ra.

Nếu trồng điều với mật độ lớn, ngay năm đầu tiên các cây điều mọc vượt lên cao, tán lá hẹp, về sau có tỉa bỏ bớt các cây cho thưa đi cũng không kéo giãn các tán lá này ra được.

Do vậy cần trồng điều 8x8 mét (cây cách cây 8 mét, hàng cách hàng 8 mét) ngay từ năm đầu tiên, nói cách khác là năm đầu trồng thế nào thì cứ như thế cho đến sau này vẫn giữ nguyên khoảng cách đó, không có gì thay đổi cả.

HỎI : *Vậy trồng với mật độ như thế nào là hợp lý nhất ?*

ĐÁP : Tùy theo vùng đất mà trồng, thí dụ ở vùng đất tương đối xấu nên trồng 156 cây/ha (theo cự ly 8x8m) đến 185 cây/ha (theo cự ly hàng cách hàng 9 mét, cây trong hàng cách nhau 6 mét).

Còn trên các vùng đất tốt, màu mỡ, đầy chất dinh dưỡng, được chăm sóc tốt, tạo các kho phân dự trữ đúng cách thì trồng với mật độ 100 cây/ha (cự ly trồng 10x10 mét) hoặc 125 cây/ha (cự ly trồng 8x10 mét) là thích hợp hơn cả.

HỎI : *Các khu vườn nên thiết kế theo hướng Bắc - Nam để tận dụng tối đa điều kiện ánh sáng cho sự ra hoa, kết trái có đúng không ?*

ĐÁP : Rất đúng. Các khu vườn dù trồng theo lối ô vuông (cự ly hàng cách hàng đều với cự ly cây trong hàng, thí dụ hàng cách hàng 8 mét, cây cách cây 8 mét, hoặc hàng cách hàng 10 mét, cây cách cây 10 mét) hoặc theo lối cây trong hàng cách hàng rộng hơn cây cách cây trong hàng (thí dụ hàng cách

Hỏi đáp về kỹ thuật mới trồng nhãn...

hàng 10 mét, cây trong hàng cách nhau 8 mét) thì vẫn thiết kế vườn theo hướng Bắc - Nam để tận dụng tối đa điều kiện ánh sáng cho sự phát triển toàn bộ tán lá, cành và lá của cây điều phát triển tối đa, nền tảng tốt về sau ra nhiều hoa, đậu nhiều quả.

HỎI : *Kỹ thuật trồng cây con như thế nào cho đúng kỹ thuật mới ?*

ĐÁP : *Theo kỹ thuật mới thì phải trồng cây điều trên các kho phân dự trữ. Sau 5-7 năm lại tạo các kho phân dự trữ khác. Và cứ như thế.*

Tạo kho phân dự trữ là áp dụng kỹ thuật mới trong việc trồng điều đạt năng suất siêu cao. Các bạn nào áp dụng sẽ thấy cây điều ngay năm đầu tiên đã phát triển rất nhanh, gấp bội cây điều trồng lối kỹ thuật cũ.

Kỹ thuật mới như tôi từng nhấn mạnh nhiều lần, nói đi nói lại nhiều lần, là tạo kho phân dự trữ thật kỹ trước khi trồng bất kỳ loại cây gì, từ cây ăn quả, từ các cây thu

hái hạt như điều, cà phê đều cho năng suất thật bất ngờ, ngoài mọi dự kiến.

Do vậy mà cần áp dụng ngay kho phân, dự trữ vào việc trồng cây điều để đạt được năng suất siêu cao, và đây cũng là lý do chính đáng để tập sách khiêm tốn này ra đời.

Và vấn đề còn lại của việc cần phải làm là các bạn trồng cây điều nên từng bước một, tìm cây mẹ có năng suất cao, nhân giống vô tính hay hữu tính (ghép, tháp hay ương hạt) để từng bước có được một vườn điều siêu cao sản.

Việc này các bạn có thể thực hiện được không cần và không nên chờ đợi người nước ngoài đem đến giúp chúng ta giống điều sai quả, đạt siêu cao sản vì như ông bà chúng ta nói :

Thương nhau cho bạc cho vàng.

Không ai mà lại chỉ đàng đi buôn.

Do vậy mà khi cần, chính các bạn nhà vườn đem tâm huyết trí lực, đem công đem

súc ra tự mình đi tìm giống điều mới, mua lấy hạt, đem về trồng, gây dựng từng bước một vườn điều giống siêu cao sản là thực tiễn hơn cả.

HỎI : *Tỉa cành thế nào mới đúng ?*

ĐÁP : Vì cây điều chỉ ra hoa và kết trái ở các cành phôi ra ánh sáng, cho nên cắt bỏ các cành ở độ cao từ một mét trở xuống để nuôi dưỡng các cành bên trên là hợp lý, đồng thời các cành bên trên nên tỉa bớt đi cho thưa, cho ánh sáng từ bên trên lọt được xuống dưới, không có cành nào bị che khuất.

Có như thế khi cây điều đến mùa ra hoa và đậu trái thì từ trên xuống dưới, từ trong ra ngoài đều phôi ra ánh sáng, đều có hoa và có quả, tất nhiên với hàng loạt cây điều như thế, chắc chắn sẽ siêu cao sản.

HỎI : *Vấn đề phòng trừ cỏ dại cho vườn điều thâm canh quan trọng thế nào ?*

ĐÁP : Cỏ tranh và cỏ mỳ là hai loại cỏ

dại phổ biến cần loại bỏ cho kỳ được thì việc tạo lập vườn điều thâm canh mới đạt được kết quả như mong muốn.

Như đã đề cập là trước khi trồng cây điều con cần trồng "cỏ dại" vô hại thuộc họ đậu để phủ kín phần đất trống quanh gốc điều.

Nhưng nhược điểm của phương pháp này vẫn là không thể phủ kín toàn bộ diện tích của vườn điều rộng mênh mông. Các khoảng

trống vẫn có cỏ mỳ, cỏ tranh mọc lên nhanh chóng, mọc lan ra rộng ra.

Do vậy mà chủ vườn theo dõi từng gốc vườn, chỗ nào thấy vừa xuất hiện hai loại cỏ cực kỳ độc hại này liền nhổ, đào xới lấy cho được cả gốc, đem đốt.

Cuộc chiến không khoan nhượng giữa chủ vườn điều thâm canh và hai loài cỏ tranh, cỏ mỳ vẫn tiếp diễn, điều cần nhớ là chủ vườn không thể nào lơ là trong việc nhổ cỏ phải đào tận gốc.

HỎI : Vườn điều năng suất thấp cần phục tráng lại cách nào ?

ĐÁP : Không nên đồn bỏ trồng lại vì như vậy chi phí quá cao, chỉ nên vào đầu mùa mưa, dùng cưa sắt bén cắt ngang mặt đất, cách độ 20cm (2 tấc). Sau một tháng, các cành con mọc lên, chỉ chừa lại 2-3 chồi mọc to, khỏe, để làm gốc ghép. Dùng cành non ở cây điều sai quả, ghép vào. Và như

thế là có vườn điều mới, hứa hẹn sẽ cho năng suất cao.

HỎI : Phòng trừ bệnh thối cổ rễ ở cây ương như thế nào ?

ĐÁP : Ở các cây ương xuất hiện một vòng tròn mọng nước màu đen, đó là triệu chứng của bệnh thối cổ rễ do các loài nấm bệnh *Phylophthoora palmirova*, *Pythium sp* hoặc *Fusarium sp* gây ra, cần phòng bệnh :

- Giữ cho vườn ương không ngập nước.
- Giữ cho vườn ương thông thoáng.

Trị bệnh :

- Ngay từ khi cây ương ra lá non dùng dung dịch *Bocdeaux* nồng độ 1% phun xịt mỗi tháng một lần.

HỎI : Cây điều đã được trồng ra vườn lại bị chết khô từ ngọn xuống, trị cách gì ?

ĐÁP : Đây là do nấm bệnh *Corticium Salmonicolor* gây ra làm các vỏ nhánh cây

xuất hiện các đốm trắng, sau đó chuyển sang màu hồng làm vỏ cành cây bong ra, cây chết khô từ ngọn xuống.

Phòng bệnh : Cắt bỏ các nhánh bị bệnh đem đốt.

Chữa bệnh : Bôi bột dẻo *Bordeaux* lên vết cắt để nấm bệnh không xâm nhập trở lại vào thân của cành cây.

Cách chế bột dẻo *Bordeaux* : dùng vôi cục một ký (CA0) cho vào vại sành, đổ dần nước vào để có hồ sền sệt. Đập một ký phèn xanh (CuSO_4) thành bột cho vào, trộn đều. Đây là bột dẻo *Bordeaux*, còn đổ thêm 100 lít nước, đổ dần dần vào thì có *dung dịch nước đồng Bordeaux 1%*.

HỎI : *Cây điều phân lá non, quả non bị loại bọ xít, muỗi đốt khiến chồi non thâm đen, rồi chết, quả non bị đốt rụng thì trị bệnh cách gì cho có kết quả nhanh ?*

ĐÁP : Đây là do sâu hại có tên khoa

học *Helopeltis antonii* xuất hiện ở hầu hết các vườn điều ở nước ta, dùng vòi chích vào phần mô mềm ở các nơi còn non để hút chất nhựa, đồng thời lưu lại chất độc khiến cho tế bào nơi đó thâm đen rồi chết.

Các hạt non bị chích thì rụng đi, còn các hạt lớn thì giảm trọng lượng, mất giá trị.

Dùng loại thuốc diệt sâu như *Monocrotophor* hoặc *Thiodan* 0,05% (5 phần 10 nghìn) hoặc *Endosulfan* 0,1% (1 phần nghìn) phun xịt sáng và chiều tối.

HỎI : *Khi thân và rễ cây đều chảy mủ, gọt bỏ mủ thì thấy có những hạt nhỏ màu đen thì do bệnh gì ? Cách phòng và chữa ?*

ĐÁP : Đây là do loài xén tóc có tên khoa học là *Plocaederus* sp, đục sâu vào bên trong thân và rễ, không thể chữa được. Chỉ chữa được khi mới đục vào còn cạn, bên ngoài, lột ngay vỏ cây ra, rồi dùng *BHC* 1% bôi lên chỗ sâu đục.

HỎI : Hai loại cào cào xanh to và cào cào xanh nhỏ ăn lá cây điều trị bằng cách gì ?

ĐÁP : Cào cào xanh to có tên khoa học *Hypomyces* sp và cào cào xanh nhỏ là *Myllocrus* sp đều ăn lá điều có cách phòng là khi còn ít, dùng vợt bắt giết đi. Khi chúng đã nhiều thì dùng thuốc diệt sâu *Endosulfan* hoặc *Quinaphos* nồng độ từ 0,1 (1 phần nghìn) đến 0,05‰ (5 phần 10 nghìn) phun xịt từ 1 đến 2 lần.

HỎI : Loại sâu róm đỏ thì trừ diệt bằng loại thuốc gì ?

ĐÁP : Đây là loại sâu có lông màu nâu thẫm hoặc màu đỏ có tên khoa học là *Cricula Trifenestrata* dài từ vài mm đến hơn một cm, khi trưởng thành là loài bướm đêm màu nâu đỏ, trên cánh có ba đốm sáng, sinh sản rất đông, ăn lá và chồi non thật dữ dội.

Phòng bệnh : Thả kiến vàng (Kiến ống vàng) ong mắt đỏ để ăn loại sâu này là biện

pháp sinh học hữu hiệu nhất, không cần gì phải dùng đến thuốc. Tuy nhiên khi đã có nhiều sâu thì phải dùng thuốc.

Trừ sâu : Dùng *Endosulfan* hoặc *Quinapho* nồng độ 0,05% (5 phần 10 nghìn) phun xịt.

HỎI : *Trồng điều có thực sự là một cách làm giàu nhanh chóng và vững chắc không ?*

ĐÁP : Với điều kiện là áp dụng đúng các chỉ dẫn về kỹ thuật mới về trồng điều, nhất là khâu chuẩn bị đất kỹ với kho phân dự trữ. Còn giống điều thì các bạn tự tìm lấy, cải thiện, không nên chờ đợi người nước ngoài nhập vào.

MỤC LỤC

- THAY LỜI TỰA 5

PHẦN THỨ NHẤT

NHỮNG ĐIỀU CẦN BIẾT VỀ ĐẤT TRỒNG ĐỂ NHÃN DA BÒ ĐẠT NĂNG SUẤT SIÊU CAO

- Trồng nhãn Da Bò dễ hay khó ? 7
- Thổ nhưỡng của từng địa phương thế nào là phù hợp ? 7
- Vùng đất nào trồng nhãn Da Bò đạt năng suất cao ? 7
- Cải tạo đất thế nào ? 8
- Cải tạo đất mới và đất cũ thế nào cho đúng cách ? 9
- Ưu và khuyết điểm của từng khu đất là thế nào ? 10
- Khu vườn mới từ đất rừng nguyên sinh là tốt hơn ? 12
- Khâu dọn đất là quan trọng hơn cả trong kỹ thuật mới ? 12
- Xin hãy nói rõ lý do quan trọng trong khâu dọn đất ? 13

- Nói như thế thì không cần quan tâm đến việc chọn giống sao ? 13
- Tạo cho phân dự trữ như thế nào cho đúng kỹ thuật mới ? 14
- Nếu không đủ phân chuồng thì có cách nào khác không ? 15
- Vai trò của kho phân dự trữ trong đời sống của cây nhãn Da Bò quan trọng ra sao ? 16
- Để cây nhãn hấp thụ (hút vào và tiêu thụ) phân vô cơ có phải đơn giản hơn không ? 16
- Ủ hoai phân chuồng có mấy cách ? 17
- Cách đào hố ủ phân ? 17
- Cách ủ phân lộ thiên ? 19
- Dùng nước cốt tươi cho cây nhãn thế nào? Có pha nước không ? Nồng độ ra sao ? 20
- Ngoài phân chuồng trâu bò, còn dùng phân gì khác, nhưng vẫn bổ dưỡng cao ? 21
- Phân dơi có cần ủ hoai không ? 21
- Phân dê, phân gà có cần ủ không ? Cách ủ ? 22
- Phân cá là gì ? 22
- Phân cá có độ đậm cao không ? 23

Hỏi đáp về kỹ thuật mới trồng nhãn...

- Thay bằng đồ lòng lợn (heo) bán ế có được không ? 24

PHẦN THỨ NHÌ

NHỮNG ĐIỀU CẦN BIẾT VỀ KỸ THUẬT TRỒNG NHÃN DA BÒ ĐỂ ĐẠT NĂNG SUẤT SIÊU CAO

- Kỹ thuật nhân giống nhãn hiện nay như thế nào ? 24
- Chiết nhánh thực hiện ra sao ? Có ưu điểm gì ? 24
- Ghép gốc nhãn ra sao ? Có ưu điểm gì? 26
- Mật độ cây trồng thế nào mới đúng kỹ thuật mới ? 26
- Nên trồng vào tháng nào ở miền Nam và ở miền Bắc ? 27
- Sau khi trồng nên chăm sóc thế nào cho đúng kỹ thuật ? 27
- Có nên trồng xen các loại cây ăn quả khác khi tán lá nhãn chưa phát triển, chưa giao nhau ? 28
- Nên bón phân như thế nào ? 29
- Các thời kỳ bón phân cho cây nhãn là thế nào cho đúng cách ? 30
- Bón phân thế nào mới đúng phương pháp? 32
- Dùng phân gì pha vào bình xịt phun vào thời kỳ hoa nở ? 33

- Tại sao cần tỉa hoa, tỉa quả ? 34
- Tỉa cành, tạo dáng cho cây nhãn có thật sự tạo ra nhiều quả không ? 35
- Bộ rễ ăn sâu đến đâu ? Ăn lan rộng ra đến bao xa ? 36
- Nước và bộ rễ nhãn liên quan với nhau như thế nào ? 37
- Hoa nhãn có đến 4 loại có đúng không? 37
- Bao nhiêu hoa nhãn đậu thành quả ? 39
- Ngoài việc tỉa quả non còn có cách gì để quả to, đều không ? 39

PHẦN THỨ BA

**CHĂM SÓC CÂY NHÃN TỪ KHI CÓ QUẢ
NON ĐẾN KHI THU HOẠCH**

- Trước khi cây ra hoa nên dùng chất kích thích gì để xít lên mầm hoa ? 41
- Có nên xít kích thích tố để ngăn quả non rụng quả không ? Dùng loại gì ? 41
- Nên bón phân dưỡng quả như thế nào cho đúng ? 42
- Cần phun xít thuốc gì thêm để chống rụng quả trong thời gian này ? 43
- Nên phòng ngập lũ như thế nào ? 43
- Cách chống nắng hạn kéo dài ? 44

Hỏi đáp về kỹ thuật mới trồng nhãn...

- Để phòng chống bão thì cần tổ chức vườn nhãn thế nào cho hợp lý ? 45
- Trong thời gian cây nhãn có quả non nên phòng sâu bệnh thế nào cho hợp lý, có kết quả tích cực ? 46
- Sau khi thu hoạch quả xong cần phải làm gì ? 47
- Cây nhãn trồng được bao nhiêu năm bị xem là già cỗi nếu trồng kinh tế ? 48
- Bao lâu thì tạo kho phân dự trữ mới ? Với các khu vườn nhãn tạp (ở miền quê) cần cải tạo thế nào cho thích hợp ? 49
- Như thế cứ 5-7 năm lại tạo tiếp kho phân mới ở hướng khác ? 49
- Như thế trong vườn nhãn kinh tế phải được trồng các gốc nhãn cùng một tuổi ? 50
- Với các khu vườn nhãn tạp (ở miền quê) cần cải tạo thế nào cho thích hợp ? 50
- Trồng các giống mới của Thái Lan, của Trung Quốc có tốt không ? 51
- Trước khi cây ra hoa, cần bón phân gì để kích thích sinh trưởng hoa ? 52
- Có được dùng chất kích thích sinh trưởng để phun trước khi ra hoa không ? 53

- Có mấy loại bệnh chính ảnh hưởng đến cây nhãn ? 54
- Bệnh tơ hồng là gì ? 54
- Bệnh xém mép lá, khô đầu lá, đốm lá có thể phòng trừ được không ? 54
- Bệnh mốc sương và sương mai có thể phòng trừ bằng loại thuốc gì ? 55
- Bệnh tổ rồng hại hoa có cách nào phòng trừ hữu hiệu không ? 56
- Bệnh thối rễ, lở cổ rễ nên phòng trừ bằng cách gì hữu hiệu nhất ? 56
- Tỉa thưa cành lá có phải là biện pháp tối ưu để phòng trừ một số bệnh ở thân, cành lá nhãn hay không ? 57
- Mùa thu hoạch nhãn chính vụ ở miền Nam vào tháng mấy ? 57
- Nên thu hoạch nhãn vào lúc nào ? Thu hoạch cách nào cho hợp lý ? 59
- Nhãn sau khi thu hái, phải làm sao cho tốt, nếu chưa chuyển đi kịp ? 60
- Muốn bảo quản quả nhãn được lâu, giữ được vẻ đẹp ngoại hình và phẩm chất thơm ngon thì cần điều kiện gì ? 60
- Nhãn trồng để sấy thì cần phải bảo quản ra sao ? 62

TRỒNG ĐIỀU ĐẠT NĂNG SUẤT SIÊU CAO

PHẦN THỨ NHẤT

NHỮNG ĐIỀU CẦN BIẾT TRƯỚC KHI TRỒNG ĐIỀU

- Trồng điều dễ hay khó ? 63
- Kỹ thuật mới về trồng điều là gì ? 64
- Cây điều có kén đất không ? 64
- Tại sao cây điều, quả điều còn có tên cây
đào lộn hột, quả đào lộn hột ? 65
- Tại sao lại có những vùng bị phá bỏ vườn
điều ? Do không có lợi về kinh tế ? 66
- Tại sao không chờ đến xí nghiệp chế biến
hạt điều bán trực tiếp có hơn không ? 67
- Như vậy lúc nào đầu ra cũng phải qua
trung gian ? 67
- Muốn lập vườn điều cần thiết phải có
điều kiện gì ? 68
- Ở các vùng thấp, người ta đắp đất cao
lên để trồng cây điều, tuy nước vẫn ngập
mà rút đi nhanh, cây điều vẫn sống là
do đâu ? 68
- Cây điều chỉ thích hợp ở vùng nhiệt đới,
có đúng không ? 68

- Độ cao của đất so với mặt biển cũng quyết định việc ra hoa, kết quả của cây điều ? 69
- Nhân hạt điều được thị trường nước nào tiêu thụ mạnh nhất ? 69
- Tại sao không khuyến khích đầu tư về việc trồng điều ? 70
- Trồng điều tùy thuộc vào những yếu tố nào ? 70
- Mưa đối với cây điều ra sao ? 71
- Chế độ nhiệt độ ra sao ? 72
- Chế độ ánh sáng thế nào cho thích hợp? 73
- Độ ẩm trong không khí thế nào mới thích hợp ? 74
- Cường độ và mật độ đông bão ảnh hưởng đến cây điều ra sao ? 75
- Vùng đồng bằng sông Cửu Long là khu vực đất có nhiều phèn, vậy cải tạo cách gì là tối ưu để trồng điều ? 76
- Ở các vùng đồi núi thì độ dày của tầng đất mặt là bao nhiêu để có thể trồng được cây điều ? 77
- Vùng trồng điều kinh tế bắt đầu cụ thể từ đâu đến đâu ? 77
- Vùng nào trồng điều hạt chất lượng sản phẩm cao nhất ? 78
- Còn các khu vực thứ nhì ? 78
- Còn vùng đất hạng ba ? 79
- Điều ra hoa vào mùa nào ? 80

Hỏi đáp về kỹ thuật mới trồng nhãn...

- Nếu chọn cây mẹ để lấy giống thì cần chọn theo tiêu chuẩn nào ? 81
- Cây điều cho năng suất cao khi được mấy tuổi ? 82
- Gieo ương hạt điều vào lúc nào ? 82
- Chọn hạt giống như thế nào ? 83
- Làm bầu ương thế nào để đúng cách ? 83
- Luống ương có mấy loại ? 84
- Cách gieo hạt đúng kỹ thuật là như thế nào ? 84
- Nên gieo hạt vào mùa nào ? 85
- Nhân giống vô tính về cây điều có đặc điểm gì ? 86
- Về cây điều nhân giống vô tính diễn biến ra sao ? 87
- Mùa nào thích hợp để nhân giống vô tính ? 87
- Nhân giống vô tính bằng chiết cành thực hiện ra sao cho đúng kỹ thuật ? 88
- Ghép gốc cách nào cho đúng kỹ thuật ? 90
- Xin nói rõ về ghép chẻ nêm ? 90
- Trong kỹ thuật trồng điều... có đề cập đến giâm hom, vậy giâm hom điều thế nào cho đúng kỹ thuật ? 94
- Giâm hom dùng những vật liệu gì cho đúng kỹ thuật ? 95
- Vườn ương nên thực hiện thế nào ? 98
- Có thể tạo vườn ương kinh tế không ? 99

- Khi trồng điều cần lưu ý đến đặc điểm 102
kinh tế sinh thái gì của cây điều ?
- Cần cải thiện giống điều ở nước ta không? 103

PHẦN THỨ NHÌ

**NHỮNG ĐIỀU NGƯỜI TRỒNG ĐIỀU CẦN BIẾT NẾU
MUỐN TRỒNG ĐIỀU ĐẠT NĂNG SUẤT SIÊU CAO**

- Cây điều thực sự cần bao nhiêu cành 105
nhánh ?
- Tỷ lệ hoa lưỡng tính trên cây điều có 106
quyết định sai trái hay không ? Phải làm
sao ?
- Có cách nào cải thiện không ? 107
- Tiêu chuẩn nào để chọn giống cây điều 108
mẹ làm cây để giống ?
- Người ta chỉ chọn các cây điều nở đúng 109
mùa (chiết vụ), và thời gian nở hoa chỉ
kéo dài khoảng 15 hôm để làm cây, để
giống có đúng không ? Tại sao ?
- Cây điều bị rụng quá non là do di truyền 109
hay do ảnh hưởng từ ngoài ?
- Để hạt điều có tình trạng tốt cho công 110
nghệ chế biến thì nên thu hái lúc nào
cho đạt tiêu chuẩn ?
- Để hạt điều lấy nhân bán ra trị trường 111
nước ngoài, đạt tiêu chuẩn thì mỗi ký
hạt khô có bao nhiêu hạt ?

Hỏi đáp về kỹ thuật mới trồng nhãn...

- Một vườn điều đạt năng suất theo tiêu chuẩn nào mới gọi là cao ? 112
- Tại sao ở nước ta chưa có giống hạt điều tốt ? 113

PHẦN THỨ BA NHỮNG ĐIỀU CẦN PHẢI LÀM ĐỂ CÓ VƯỜN ĐIỀU SIÊU CAO SẢN ?

- Kỹ thuật trồng điều thâm canh là thế nào ? 114
- Nuôi dưỡng các “loài cỏ” có ích gì cho vườn điều ? 115
- Tại sao phải gieo ngay các loài “cỏ dại” có ích trước khi trồng cây điều ? 117
- Trồng điều vào tháng mấy là hợp lý ? 118
- Ở địa hình dốc, thoát nước tốt, như ở cao nguyên thì việc trồng điều có thể diễn ra suốt mùa mưa có đúng không ? 118
- Trồng điều bước đầu với mật độ lớn, về sau tỉa bỏ bớt đi cho thưa, có hợp lý không ? 120
- Trồng điều với mật độ như thế nào là hợp lý nhất ? 120
- Các khu vườn nên thiết kế theo hướng Bắc – Nam để tận dụng tối đa điều kiện ánh sáng cho sự ra hoa có đúng không ? 121

- Kỹ thuật trồng cây con thế nào cho hợp lý kỹ thuật mới ? 122
- Tỉa cành thế nào mới đúng ? 124
- Vấn đề phòng trừ cỏ dại cho vườn điều thâm canh quan trọng như thế nào ? 124
- Phòng trị bệnh thối cổ rễ ở cây ương như thế nào ?
- Vườn điều năng suất thấp cần phục tráng lại cách nào ? 126
- Phòng trừ bệnh thối cổ rễ ở cây ương như thế nào ? 127
- Cây điều đã được trồng ra vườn lại bị chết khô từ ngọn xuống, trị cách gì ? 127
- Phần lá non, quả non bị bọ xít muỗi đốt khiến chồi non thâm đen rồi chết, quả non bị đốt rụng thì trị bệnh cách gì cho có kết quả nhanh ? 128
- Khi thân và rễ cây điều chảy mủ, gạt bỏ mủ thì thấy có những hạt nhỏ màu đen là do bệnh gì ? Cách phòng và chữa ? 129
- Trị cào cào xanh to và cào cào xanh nhỏ ăn lá điều bằng cách gì ? 130
- Trồng điều có thật sự là một cách làm giàu nhanh chóng và vững chắc không ? 131

HỎI ĐÁP KỸ THUẬT TRỒNG NHÃN DA BÒ - TRỒNG ĐIỀU ĐẠT NĂNG SUẤT SIÊU CAO

PHAN KIM HỒNG PHÚC (*Biên soạn*)

NHÀ XUẤT BẢN ĐÀ NẴNG

Địa chỉ : 17 Quang Trung - Đà Nẵng

Tel : 0511.822 434 - Fax : 0511.822250

Chịu trách nhiệm xuất bản :

Giám đốc : VÕ VĂN ĐÁNG

Tổng biên tập : NGUYỄN ĐỨC HÙNG

Biên tập :

TRẦN MY

Sửa bản in :

Bìa của :

HUY TIẾN

In 1000 cuốn, khổ 13 x 19 cm, tại Xưởng In Ban Tư Tưởng Văn Hoá
Thành Ủy TP. Hồ Chí Minh. Giấy TNKHXB số : 81/1644/XB-QLXB do
Cục xuất bản cấp ngày 29/11/2001. QĐXB số : 201/QĐXB Nhà xuất bản
Đà Nẵng cấp ngày 08/03/2002.

In xong và nộp lưu chiểu tháng 04 / 2002.

HỎI ĐÁP KỸ THUẬT

TRỒNG

NHÂN DA BÒ

& TRỒNG ĐIỀU

ĐẠT NĂNG SUẤT CAO

HỎI ĐÁP KỸ THUẬT TRỒNG

PHÂN
NHÀ

P00018

2

000007 672352

12000 đ

GIÁ : 12.000đ